

ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, ΣΑΒΒΑΤΟΝ 12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1883.

ΤΕΥΧΟΣ ΚΓ΄.

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

Δημώδεις Βυζαντιακαὶ παροιμίαι
ἀρχαῖζον ἢ καθαρεῦον γλωσσικὸν ὕφος περιβεβλημένοι.

Αἱ περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῶν δημοδῶν ἡμῶν παροιμιῶν ἡμέτεραι γνώσεις εἰσὶν, ὡς γνωστόν, λίαν ἐλλιπεῖς, διὸ καὶ πᾶσα ἀνέκδοτος συλλογὴ Βυζαντιακῶν παροιμιῶν, ὡς ἐπιχέουσα φῶς ἐπὶ τῆς χρονολογίας τῶν δημοδῶν ἡμῶν παροιμιῶν, δέον μετ' ἐνδιαφέροντος νὰ σπουδάζηται καὶ ἐρευνᾶται καὶ πᾶσα τοιαύτη συλλογὴ εἶνε κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον εὐπρόσδεκτος καθ' ὅσον ἐλάχισται τοιαῦται ἐκ τῶν ἐν διαφόροις βιβλιοθήκαις τῆς Ἑσπερίας ἀγνωστων κατακειμένων ἐπέσυραν ἐφ' ἑαυτὰς τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων. Αἱ ἀρχαῖζον ἢ καθαρεῦον γλωσσικὸν ὕφος περιβεβλημένοι ἐπόμενοι παροιμίαι εἰσὶν ἀντιγεγραμμένοι ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 68 Βαροκκιανοῦ Κώδικος τῆς ἐν Ὁξωνίᾳ Βοδλεαυῆς βιβλιοθήκης. Ὡς μεταγλωττιστὴν αὐτῶν καὶ συλλέκτην ὑπολαμβάνω *Μαρουήλ τὸν Μοσχόπουλον* (1397—1440), οὗτινος ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ φέρονται καὶ ἄλλαι τινὲς διατριβαί.

Βεβαίως αἱ παροιμίαι αὗται ἤθειλον ἔχει δι' ἡμᾶς μεγαλειτέραν ἀξίαν, ἐὰν ὁ συλλέκτης αὐτῶν ἐφείδετο τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν περιβολῆς καὶ ἐναπεταμίευσεν ἡμῖν αὐτὰς ἐν τῇ γλώσσῃ τῆς ἐποχῆς των, ἀλλὰ κατὰ πόσον ἀρχὴ γε δικαιοῦμεθα νὰ μνησικακῶμεν κατὰ τοῦ Μοσχόπουλου ἢ τοῦ οἰονδῆποτε ἕτερον ὄνομα φέροντος συλλογέως τῆς ΙΕ΄. ἐκατονταετηρίδος, ἀφοῦ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἔτι χρόνοις πολλοὶ ἀναγράφαντες τὰς κατὰ τοὺς διαφόρους τόπους δημώδεις ἡμῶν παροιμίας ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ μεταβάλωσι καὶ διορθώσωσι (γράφει στρεβλώσωσι) τὴν φυσικὴν αὐτῶν γλῶσσαν! Ἀλλὰ καὶ οὕτως ὡς ἔχουσιν, κέκτηνται τὴν ἀξίαν αὐτῶν διὰ τοὺς συγχρόνους ἢ μέλλοντας ἡμῶν παροιμιογράφους. Ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, αἱ πλείστα αὐτῶν ἀπαρχάλλακτοι ἔτι καὶ σήμερον φέρονται καθημερινῶς ἀνά τὸ στόμα τῶν πολλῶν, ἐν τῇ φυσικῇ αὐτῶν ἐννοεῖται μορφῇ καὶ γλώσσῃ. Ἐν ἐπικεφαλίδι τῆς συλλογῆς ταύτης, ἐξ ἧς κατ' ἐκλογὴν μόνον ἀπεσπάρθησαν αἱ ἐπόμενοι, φέρεται ἐν τῷ χειρογράφῳ ὁ καὶ ἐνταῦθα πιστῶς διαφυλαχθεὶς τίτλος :

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

ἄς χρῶνται κατὰ πᾶσι οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων.

- α'. Ὅλον τὸν βουὺν ἔφαγε, κατὰ δὲ τὴν κέρκον ἀπηγόρευσε.
- β'. Τῶν φρονίμων οἱ παῖδες πρὶν πεινᾶσαι τὴν τροφήν ἐτοιμάζουσιν.
- γ'. Δέκα μέτρα καὶ ἐν τέμνε.
- δ'. Ἐξ ἀνοήτου καὶ μεθύοντος μαθήσει τᾶληθές.
- ε'. Φίλε μου ἐν τῇ ἀνάγκῃ μου καὶ μὴ ἐν τῇ σπατάλῃ μου.
- ς'. Περὶ τῆς υἰείας σου τὸν Αὐγουστον ἐρώτα.
- ζ'. Οὕτως σε ἀγαπῶ ὡς ὁ κύων τὸ κρόμμυον καὶ ἡ γρᾶς τὸ ἀνώφορον.
- η'. Ἐνθα πολλοὶ ἀλέκτορες ἐκεῖ ἡμέρα οὐ γίνεται.
- θ'. Μέχρι τοῦ τρίτου τὸ ἀληθές.
- ι'. Ἡ κύων ἐπειγομένη τυφλὰ σκυλάκια τίκει.
- ια'. Τὸν κύνα ποίησον σύντεκνον καὶ τὸ βᾶθδιόν σου βᾶσταζε.
- ιβ'. Ἐκράτησε τὴν γαλῆν τῶν ὀνύχων.
- ιγ'. Φιλοῦσιν ἀλλήλους ὡς περ γαλῆ καὶ κύων.
- ιδ'. Τοῦ Αὐγουστοῦ τὰ δεκάλετρα τὸν Μάχιον ἀνζητοῦνται.
- ιε'. Ἄν σοι ὑποσχεθῆ τις γέννημα, τὸ σακκίον σου καὶ τρέχε.
- ισ'. Ὅταν ὁ Θεὸς τὸ γέννημα ὁ διάβολος τὸ σακκίον.
- ις'. Δύο ὄνοι ἐμάχοντο περὶ ξένης θημωνιάς.
- ιη'. Δύο ἀδελφοὶ ἐμάχοντο καὶ δύο μωροὶ ἐπίστευον.
- ιθ'. Τὸν κολυμβητὴν μὴ βλέπε κατὰ τὴν κάτω δύναμιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνάδυσιν.
- κ'. Χαμαὶ μένε καὶ ὑψηλὰ ἄδε.
- κα'. Ὅς κλέπτει τὸ ὄν, κλέψει δὴ καὶ τὴν ὄρνιν.
- κβ'. Νύμφη καὶ ἀνδραδέλφη τοῦ διαβόλου ζευγος.
- κγ'. Καὶ σοί, νύμφη, λέγω τάδε, καὶ σὺ δ' ἀνδραδέλφη, τὰδ' ἄκουε.
- κδ'. Μετὰ προσήκοντος φάγε καὶ πίε, συναλλαγὴν δὲ μὴ ποιήσης.
- κε'. Μετὰ κακῶν μὴδ' εἰς τὸν παράδεισον.
- κς'. Κακὴν νύμφην εἴχομεν καὶ εἰς κακὰ πεθερικὰ τὴν ἐξεδώκαμεν.
- κζ'. Τίνα, παιδία, φιλεῖς; τὸν δωρούμενόν μοι τι.
- κη'. Ὁ χρεωστῶν καὶ ὁμολογῶν εἰς φυλακὴν οὐκ εἰσέρχεται.
- κθ'. Συμφωνία ἐν τῷ σπόρῳ καὶ μὴ μάχη ἐν τῇ ἄλωνι.
- λ'. Ὁρθὸς ζρατιώτης δικάσροφον λοχαγὸν οὐ φοβεῖται.

- λα'. Όσα ἐγὼ περὶ τὴν γυναικά μου, ἡ γυνή μου περὶ τὸν δαίμονα.
- λβ'. Ἄνευ Θεοῦ θέλοντος οὐδὲ στρουθός εἰς παγίδα.
- λγ'. Ἄν τε φάγῃς, ἄν τε μὴ, φάγος ἀκούσεις, κἄν γούν φάγε.
- λδ'. Τὸν λύκον οἱ πόδες αὐτοῦ τρέφουσι.
- λε'. Τὸν ἀφ' ἐσπέρας καυχώμενον εἶδεν ἡ αὐγὴ καὶ ἐγέλασεν.
- λς'. Ὁ περ ἡμεῖς εἶχομεν μυστήριον, τοῦτο οἱ γείτονες ᾤδῃν.
- λζ'. Ὅποιον αὐτὸν εἶδες ἀφ' ἐσπέρας τοιοῦτος ἦν ὄλην τὴν νύκτα.
- λη'. Ὡς οὐ θέλω τὴν εὐχὴν σου, τί μοι ταύτην ἐπιφορτίζεις;
- λη'. Ἄνοήτων ῥάπτου μακρὸν τὸ ῥάμμα.
- μ'. Εἶγεν ὁ μωρὸς μαχαίριον καὶ ἤσθην ὁ φρόνιμος.
- μα'. Ἐύρομεν ἀνόητον ψάλλον καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτός ἐψάλλομεν.
- μβ'. Εἰς τὰς ἀνάγκας ἡ μαῖα καὶ εἰς τὰς χαρὰς ὁ ἱερεὺς.
- μγ'. Καλὴ γυνὴ ἡ ἀδοκίμαστος.
- μδ'. Ὁ λύκος τὴν τρίχα ἀμείβει, τὴν δὲ γνώμην οὐκ ἀμείβει.
- με'. Ὁ κόσμος ἐποντίζετο καὶ ἡ ἐμὴ γυνὴ ἐβρυνόλιζετο.
- μς'. Ἡ καλὴ ἐπισκοπὴ τρέφει τὸν οἰκεῖον ἐπίσκοπον.
- μζ'. Τὸ αἶμα ὕδωρ οὐ γίνεται.
- μη'. Ὄνου φωνὴ εἰς τὸν οὐρανὸν οὐκ ἀνέρχεται.
- μθ'. Ἐὰν ἔχῃς τύχην τί τρέχεις; καὶ ἐὰν οὐκ ἔχῃς τί τρέχεις;
- ν'. Πόλις καὶ νόμος κώμη καὶ ἔθος.
- να'. Ὅλης ἡμέρας οὐχ ἑώρα καὶ νυκτός εἶδε λύκον.
- νβ'. Ἄββα τί κτιζεις; ἄλλου ἄββα κελλίον.
- νγ'. Τὸν δῦο ἀναγκάζομενον ἢ ἐς ὕψος ἢ ἐς βᾶθος (;)
- νδ'. Ὁ πηλὸς ἂν μὴ τυφθῇ κέρχμος οὐ γίνεται καὶ ὁ μωρὸς ἂν μὴ τυφθῇ φρόνιμος οὐ γίνεται.
- νε'. Πρὸς τὸ πάθος καὶ ἡ ἐμπλαστρος.
- νς'. Ἀκουσα νύμφη γίνεται, ἄκων ἀνὴρ οὐ γίνεται.
- νζ'. Ἀπλοῦν οὐκ ἐρικνεῖται, διπλοῦν ἐρικνεῖται.
- νη'. Ἐβραδυνα ἀλλ' ἦνεγκα.
- νθ'. Πᾶσα ἀρχὴ δύσκολος.
- ξ'. Θάλασσαν οὐκ ἐπέρασας, Θεὸν οὐκ ἐφοβήθης.
- ξα'. Βλέπε μητέρα καὶ ἀγίου θυγατέρα.
- ξβ'. Εἶχομεν παιδίον εἶχομεν ἀφορμὴν, ἔθρουπον διὰ σέ καὶ ἤσθην ἐγώ.
- ξγ'. Τὰ μὴ φαινόμενα πρόσωπα ταχέως εἰς λήθην ἔρχονται.
- ξδ'. Ὁ μωρὸς τὸν φρόνιμον μωρότερον ἑαυτοῦ οὔεται.
- ξε'. Χειρουργεῖ ὁ τυφλὸς τὸν μὴ βλέποντα.
- ξς'. Ἐν τῇ τῶν τυφλῶν πύλει καὶ ὁ ἐτερόφθαλμος ὠρκίος δοκεῖ.
- ξζ'. Ποίησον ἀγαθὸν καὶ ῥίψον αὐτὸ εἰς τὴν θάλατταν.
- ξη'. Πρὶν πνιγῆς δὸς τὸν καῦλον.
- ξθ'. Ἄνθρωπε ἐνεπρήσθη σου ὁ οἶκος; οὐδὲν δεινὸν ἐγὼ γὰρ κατέχω τὴν κλειν.
- ο'. Κακὸν ἀγγεῖον οὐ κλάται.

- οα'. Ἐκατὸν πληγαὶ ἐπὶ νῶτα ἐτέρου οὐδὲν εἰσιν.
- οβ'. Ποίησον με ἔνοικον, ἔνα σε ποιήσω ἔξοικον.
- ογ'. Ἄλλοτριον ἄλγος ὄνειρον.

Ἐρ Γαλατίω.

N. ΔΟΣΙΟΣ δ. φ.

ΤΕΣΣΑΡΑ ΛΟΘΗ ΚΑΙ ΕΙΣ ΚΑΡΗΟΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ὁ φιλόσοφος ἡμῶν Ἰωάννης, κατέχων πάντοτε σοφίαν, ἱκανὴν εἰς πάντας τοὺς ἄλλους, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς ἑαυτὸν, ἠλπίζεν ὅτι, κατὰ τὰς φθινοπωρινὰς διακοπὰς, θάπτεσθαι πάλιν χρήσιμος τῷ Φήλικι αὐτοῦ καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν· «Ἐὰν ἐπὶ τινα χρόνον μὲν μόνος καὶ μὴ περιστοιχῆ αὐτὸν ὁ ἀλιτῆριος Λουζώφ, ὅστις δύναται νὰ φθέρῃ πάντα . . . » Οὕτω δὲ καὶ διήρχετο ἐν τῇ σκιάδι τοῦ Φήλικος ἱκανὸς ὥρας τῶν τελευταίων τῆς ἐξαμηνίας ἡμερῶν.

— Ἐπιθυμῶ νὰ περιηγηθῶ καὶ δὲν ἔχω χρήματα, ἔλεγε τῷ Φήλικι.

— Γενικὴ μεψυμοιρία, εἶπεν οὗτος μειδιῶν.

— Πλὴν τινῶν ὀφειλῶν, οὐδεμίαν ἔχω περιουσίαν.

— Καὶ ὅμως χάριν τοιοῦτου σκοποῦ, ἀρκεῖ νάνοιζης μόνον τὸ στόμα. Ὑπῆγές ποτε εἰς Ἐλφθάλην;

— Οὐδέποτε· λέγεται ὅτι εἶνε ὠραιοτάτη.

— Μαγική. Ἰδοὺ λοιπὸν τί σοι προτείνω. Περιηγούμεθα ὁμοῦ. Σὺ ἀποτινεις τὰ τοῦ ἀρίστου, τοῦ γεύματος καὶ τῆς ὁδοιπορίας, ἀφ' οὗ διέλθωμεν ἀπόστασιν τινα· ἐγὼ θὰ φροντίσω περὶ τοῦ δείπνου, τοῦ καταλύματος καὶ τοῦ πρωινοῦ ποτοῦ.

— Καὶ πῶς λοιπὸν; εἶπεν ὁ Ἰωάννης. Δὲν γνωρίζεις τὸ σοφὸν πεντάμετρον,

Deficiente pecu-deficit omne-nia;

— Ἄλλ' οὐχὶ πάντοτε.

— Ὅτε ὁ πατήρ μου, εἶπεν αὖθις ὁ Ἰωάννης, εἶχε τὰ ἐν Ἐλφθάλῃ κτήματα αὐτοῦ, ἅπερ βαθμηδὸν οἱ πανοῦργοι ἀφῆραν, εἶχε πάντοτε ἀνεφγμένον τὸν ἡμέτερον οἶκον, ἤσκει τὴν παλαιὰν γερμανικὴν φιλοξενίαν, ἐδέχετο πάντας καὶ ἰδίῃ τοὺς κληρικούς· διότι εἶνε εὐσεβὴς ψυχὴ. Τοῦτους λοιπὸν τοὺς ἀρχαίους γνωρίμους πρέπει νὰ ζητήσωμεν συνήθως δὲ χαίρουσιν ὁσάκις κόσμιός τις ἀνθρώπος ἐμφανίζηται εἰς τὰς ἐρημικὰς φωλεὰς τῶν.

— Μαθηταὶ περιηγούμενοι, ἀνεφώνησεν ὁ Φήλιξ, ἐγκαρδίως πάλιν ἀγαπηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀμερίμου αὐτοῦ φίλου, καὶ ζητοῦντες καταλύμα καὶ τροφήν! Ὁρκία σκέψις τῇ ἀληθείᾳ.

Ἄλλ' εἰ καὶ ἀντέκειτο εἰς τὸν ὁδοιπορικὸν τοῦτον τρόπον ὁ ἀριστοκρατικὸς αὐτοῦ χαρακτήρ, ἡσπάσατο ὅμως, μετὰ βραχείαν σκέψιν τὴν πρότασιν τοῦ Ἰωάννου.

Οὕτω χαίροντες εἰσῆλθον εἰς τὴν ὠραίαν Ἐλφθάλ-

1 Ἰδὲ τεύχος KB'.

λην, μετ' ἑλαφρῶς τινος πῆρας. Ὁ Φήλιξ διὰ θωπειῶν εἶχε λάβει τὰ ἰδιαιτέρα χρήματα τῆς μητρὸς αὐτοῦ, διότι ὁ ἐπίσημος τοῦ πατρὸς εἰσπράκτωρ κρύφα περιήρχετο διὰ τοῦ ταχυδρομείου τοὺς ἔχοντας διδόναι. Τοιαύτη ὁδοιπορία, ὑπὸ λαμπρῶν σεπτεμβρίου σελήνην, εἶνε τὰ μέγιστα τερπνὴ, καὶ μέλιστα ὅταν διαδέχεται τὴν ὁμίχλην τῆς ψυχρῆς πρωΐας διαυγῆς καὶ οὐχὶ λίαν θερμῆ μεσημβρία. Ἐβᾶδιζον βραδέως καὶ ἀνεπαύοντο κατὰ σύντομα διαστήματα, διότι, ὡς γινώσκουμεν, ὁ Ἰωάννης δὲν ἠγάπα νὰ τρέχῃ. Ἡ κίνησις ἐν τῷ ψυχρῷ ἀέρι ᾠφέλησεν αὐτοὺς, κεντήσασα τὴν πείναν, ἢ δὲ χῶρα ἐφαίνετο αὐτοῖς θαυμασία. Τῇ πρώτῃ νυκτὶ κατέλυσαν παρὰ γηραιῷ φίλῳ ἱερεῖ, ὅστις πᾶραυτα ἐκύβησεν ἐκ τῆς οἰναποθήκης μακρὰν ἐσφραγισμένην φιάλην, προσέταξε τῇ μαγεῖρῳ τὴν παρασκευὴν ἀφθονοῦ δειπνοῦ καὶ περιήγαγε τοὺς νέους πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς αὐτοῦ ἀρχαϊκῆς ἐκκλησίας, λαμπρῶς ἐχούσης ὕαλογραφίας...

Κατ' ἄλλην νύκτα κατέλυσαν παρὰ τῷ δημάρχῳ χωρίου τινός, τυχαίως μαθόντι ὅτι ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀρχαίου φίλου αὐτοῦ Λάμ καὶ μετὰ μεγάλῃς τιμῆς προσενεχθέντι τοῖς κυρίοις σπουδασταῖς.

Ἄλλ' οὐχὶ πάντοτε διήγον ἐξ ἴσου κελῶς. Μετὰ μακρὰν καὶ δυσχερῆ πορείαν, ἐκρούσαν, κυριακῇ τινι, ἐν μέσῳ πολλῆς ὁμίχλης, τὴν θύραν μονήρους οἴκου ἱερέως.

— Εἶνε ἐδῶ ὁ ἱερεὺς; ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης, διεγχευμένος ὑπὸ τῆς ἀσυνήθους κοπώσεως.

— Ὁ ἱερεὺς μετέβη εἰς γάμον καὶ θὰ ἔλθῃ ἀργά· εἶπεν ἡ μάγειρος, ἰσταμένη προσεκτικῶς ἐν τῇ ἡμικλειστῇ θύρᾳ καὶ τοὺς δύο ὁδοιπόρους περιέργως ἐξετάζουσα.

— Ἀδιάφορον, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, θὰ τὸν περιμεινώμεν.

Καὶ ἀδημονῶν ἐπὶ τῇ ἀργοπορίᾳ, ἀνέωξεν ἐντελῶς τὴν θύραν καὶ εἶπε διὰ τοῦ εὐγενοῦς αὐτοῦ θάρρους·

— Θὰ διανυκτερεύσωμεν ἐδῶ καὶ γνωρίζε το. Ὁνομάζομαι Λάμ, καὶ θὰ ἤκουσας ἴσως τὸ ὄνομα τοῦτο. Τέλος πάντων εἰσάγαγε καὶ τοὺς δύο.

Ἡ μάγειρος ἠναγκάσθη νὰ ὑπακούσῃ, ἀλλ' ὁ Φήλιξ δὲν ἐφάνη λίαν εὐχρηστηθεὶς, εἶπε δὲ τῷ φίλῳ αὐτοῦ, ὅτε ἔμειναν μόνοι·

— Διατί δὲν με ἐνόησας, ὅτε ἔσुरα τὸ ἐνδυμά σου; Θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ καταλύσωμεν ἄλλαχθῶ.

— Ἀνόητε! Τὸ πλησιαιτάτον κελὸν ξενοδοχείου ἀπέχει ἐντεῦθεν ἡμισυ μίλλιον. Μήπως στενοχωρεῖσαι ἐνώπιον τῆς μαγεῖρου ταύτης; Ὁ κύριός της, ὅτε ἦτο πτωχὸς σπουδαστής, πολλὰκις κατέφυγεν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ πατρὸς μου. . . Ἄλλὰ περίεργον! Τὸ γύναιον ἀκόμη τίποτε δὲν φέρει, οὐδὲ ποτήριον οἴνου! Περίμενε! . . .

Καὶ ζητήσας εὔρε κώδωνα, ὃν ἐκρούσε βιαίως καὶ τότε ἐσπευσεν ἡ γυνή.

— Ἐχετε δίκαιον, εἶπε σοβαρῶς ὁ Ἰωάννης· ὁ ἱερεὺς θὰ βραδύνη, ἡμεῖς δὲ πεινώμεν καὶ εἴμεθα κεκμηκότες. Φέρετε λοιπὸν φιάλην οἴνου καὶ μικρὸν τι πρόγευμα, ὃ τι ἔχετε πρόχειρον. Εἴμεθα ὀλιγαρκεῖς,

ὀλίγα ὠκ καὶ χοιρομήριον, ἐν τῷ μεταξύ δὲ ἄς ἔτοιμασθῇ ὁ κοιτῶν.

Ἡ ἡ γυνὴ ἐγίνωσκε τὸ ὄνομα Λάμ, ἢ ὁ φέρων αὐτὸ ἐπέβαλεν αὐτῇ σέβας. Ἐν βραχείᾳ ἐστρώθῃ ἡ τράπεζα καὶ ὁ Ἰωάννης ἐγεύσατο τῶν ἐδεσμάτων, ἅπερ ἠδῶα κατέστησεν ἡ κωμικὴ τοῦ φίλου αὐτοῦ σύγχυσις καὶ ἀπορία. . . Ὅτε μετέβησαν πρὸς ὕπνον, εἶδον ὅτι ἔπρεπε νὰ κατακλιθῶσιν ὁμοῦ ἐπὶ τῆς εὐρείας κλίνης, ὅπερ τῷ μὲν Ἰωάννῃ δὲν ἤρεσε, δὲν ἠδύνατο ὅμως καὶ νὰ γείνη ἄλλως. Μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθησαν, ὡς κοιμᾶται πᾶς ὑγιής.

Ἄλλ' αἴφνης διαταράχθησαν ὑπὸ σφοδρῶ εἰς τὴν αὐλεῖον θύραν φύφου. Ὁ ἱερεὺς ἐπληγῆθε καὶ κλονούμενος ἀνέβη τὴν κλίμακα, ὡς ἐνόμισεν ὁ Ἰωάννης. Διότι εἶπε ψιθυρίζων·

— Ὁ παπᾶς εἶνε τᾶπα!

Μετ' οὐ πολὺ ἡ σιγὴ ἐπανῆλθε καὶ τὸ λοιπὸν τῆς νυκτός παρῆλθεν ἀδιετήρακτον.

Τῇ ἐπιούσῃ ἤχησε μικρὸς κώδων καὶ ὁ Ἰωάννης, κινήσας τῷ ἀγκῶνι τὸν φίλον αὐτοῦ, εἶπε·

— Σημαίνει ἡ λειτουργία.

— Εἶμαι ἄπιστος, ὡς γνωρίζεις, εἶπεν ὁ Φήλιξ.

— Ἄλλ' ἐγὼ θέλω νὰ ὑπάγω.

— Εἶσαι ἐλεύθερος, εἶπε γελῶν ὁ Φήλιξ, μηδὲ ὅπως ἀμφιβάλλων ὅτι ὁ Ἰωάννης ἤστειυέτο.

— Λοιπὸν μένω καὶ ἐγώ! εἶπεν οὗτος καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν ἄλλην πλευράν.

Ἄλλ' ὁ ὕπνος αὐτῶν εἶχε παρέλθει καὶ μετ' ὀλίγον μετέβησαν εἰς τὸ κοινὸν δωμάτιον, ὅπου ἐκάθησαν παρὰ τὴν τράπεζαν τοῦ ἀρίστου. Τότε ἐκ τοῦ ἵναοῦ ὑπέστρεψε καὶ ὁ οἰκοδεσποτὴς ἱερεὺς, καὶ ὁ μὲν Φήλιξ ἐρυθρίων προὔπητησεν αὐτῷ, ὁ δὲ Ἰωάννης ἠσύχως ἔπινεν ἐκ μεγάλῃς κικεράς.

— Συγγνώμην πάτερ, εἶπεν ὁ Φήλιξ, διότι τόσον ἀπροσδοκῆτως ἐνοχλοῦμαι σοι. Ἄλλ' εἶχομεν πεποίθησιν ὅτι ἠδυνάμεθα ἐδῶ νὰ καταλύσωμεν, οὐδενὸς καταλύματος ἐν τοῖς περὶ τὴν ὑπάρχοντος. Εἶχομεν ἀποκῆμει, ἢ νῦν εἶχεν ἐπέλθει καὶ ὁ φίλος μου Λάμ δὲν ἀντέχει πολὺ. . .

Ἄλλ' ὁ ἀγαθὸς νέος ἐν τέλει κατήνησεν εἰς ἀπορίαν ὑπὸ τὸ ψυχρὸν καὶ μὴ εὐμενὲς βλέμμα τοῦ ἱερέως.

— Τῷ ὄντι ἦτο μέγα θάρρος, εἶπεν ἡδῶ οὗτος, νὰ μείνητε ἄνευ πολλοῦ δισταγμοῦ ἐνταῦθα, μὴ προσκληθέντες ὑπὸ τῆς γυναικός. Ἄλλ' ἀφώμεν τοῦτο, προσέθηκε, τὴν φωνὴν ὑψώσας· ὁ ἠθικὸς ὅμως ἄνθρωπος, ὅταν φιλοξενῆται ὑπὸ ἱερέως, ὀφείλει νὰ κατέρχεται εἰς τὴν λειτουργίαν, τοῦλάχιστον τὴν κυριακὴν!

— Ἄλλὰ καὶ ὁ ἠθικὸς ἱερεὺς, εἶπεν ὁ Ἰωάννης ἐμφαντικῶς, χωρῶν πρὸς τὸν ἱερέα, ὅταν ἔχη τῷ πρῶι λειτουργίαν, δὲν ἐπανερχεται οἰνοβαρίας μετὰ τὸ μεσονύκτιον· με καταλαμβάνει; Χαίρε, κύριε παπᾶ!

Καὶ πρὶν ἢ ἀπαντηθῆ τι ὁ ἐμβρόντητος ὄσιος, οἱ δύο φίλοι ἔσπευσαν ἔξω, μεγάλους βήμασιν, ὁ μὲν πλήρης ὀργίλου θριάμβου, ὁ δὲ κατεχόμενος ὑπὸ συγχροουμένων συναισθημάτων.

Οὕτως ὁδοιπόρησαν ἔτι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Ὅτε δὲ ὑπέστρεφον διὰ τῶν ὀρέων καὶ τῶν ἐλιγμῶν τοῦ ποταμοῦ, ὁ Φήλιξ ὑπέκυψεν εἰς τὸν πειρασμὸν νάνα-

βῆ εἰς τὰ ερείπια ἀρχαίου πύργου, ἵν' ἀπολαύσῃ τῆς αὐτοῦθεν θέας, ἐν ᾧ ὁ Ἰωάννης προὔτιμησε νὰ θαυμάσῃ τὰ ερείπια ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ κοιλάδι ξενώνας. Ὁ Φήλιξ πλουσίας ἀντημερίθη ἐπὶ τῇ ἀναβάσει ἐκείνῃ, οὐ μόνον θαυμάσας τὴν ἰδιόρρυθμον θέαν βράθρων καὶ εὐρέων λειμῶνων, ἀλλὰ καὶ τυχῶν ἀπροσδοκίτου συναντήσεως. Ἐκεῖ, ἐν τῇ ἐπαύλει, εὔρε παρὰ συγγενέσι διατρίβουσιν τὴν κρυπτομένην Ἀσπασίαν. . . Ὅτε μετ' ὀλίγον κατέβη καὶ κατὰ μόνας ἐσκέψατο, οὐδὲν εἶπε τῷ Ἰωάννῃ περὶ τῆς ἀνακαλύψεως, αὐτὴ δὲ ἡ παρασιώπησις ἐγένετο ἴσως τὸ κύριον σημεῖον, περὶ ὃ ἐστράφη ὁ ἐφ' ἑξῆς βίος τοῦ Φήλικος Χάλδεν. Διότι, εὐθὺς μετὰ τὰς διακοπὰς, ὁ Λούζωφ ἔμαθε καὶ τοῦτο καὶ ἄλλα μυστικά.

Ὁ δὲ Κάρολος πᾶσας τὰς διακοπὰς διήγαγεν οἴκοι. Καίπερ δὲ μὴ δυνήθεις ὅλως νὰ κρύψῃ ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὴν παρὰδοξον τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ ἀλλοίωσιν, οὐχ ἤττον ὅμως συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν ὑπὸ τὰ ἄμματα ἐκείνης. Ἀλλὰ βεβαίως δὲν ἐπέτυχεν ἐντελῶς.

— Κυρία Στόρκ, μὴ τὸν περιμείνης εἰς τὸ δειπνον, εἶπε μὴ τῶν ἡμερῶν ὁ στυγνὸς γείτων σκυτοτόμος. Ὁ κύριος Κάρολος ἔφαγεν ἕξω καὶ τώρα πίνει τὸ πέμπτον ποτήριον. Καὶ τί δὲν μανθάνει τις εἰς τὰ μεγάλα σχολεῖα! Ὁ πρωτότοκος μου, ὁμῆλιξ τοῦ Καρόλου σου, μόλις ὑποφέρει ἐν ποτήριον. Εἶνε ὁ δυστυχὴς σκυτοτόμος. . .

Καὶ ὄντως, περὶ ὧραν δευτέραν, ὑπέστρεψεν ὁ Κάρολος, κλονούμενος, καὶ νωθρῶς ἤρξατο τρώγων τὸ θερμὸν καὶ μετ' ἐπιμελείας παρεσκευασμένον ἐκ γεωμῆλων ἕδεσμα. Ἐν τῷ μεταξὺ εἶπε καὶ τινὰς δυσαρέστους λόγους καὶ ὁ δειλίαιος τὸσον παρελήθει, ὥστε, ἀντὶ νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἄδικον αὐτοῦ, ἤρξατο γογγύζων.

— Μετὰ τοσοῦτους κόπους καὶ μελέτας οὐδεμίαν χαρὰ. . .

Ἡ Ἑλένη οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ' ἠκόντισε κατ' αὐτοῦ τοιοῦτο βλέμμα, ὥστε ἐφιμώθη. Μετ' ὀλίγον, μετακινήσας τὴν προσιδία, καθῆκε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἀμέσως ἐρογγασεν.

Ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἔλαβε κατὰ μέρος τὸν ὡς συνήθως εἰς ἐπίσκεψιν ἐλθόντα Ὅθωνο καὶ ἀπέτεινεν αὐτῷ παντοίας ἐρωτήσεις. Ὁ ἀγαθὸς νέος προὔβαλε παντοίας προφάσεις καὶ ἀπέφυγεν ὅσον ἠδύνατο, ἀλλ' ἡ θλιβερὰ ἀλήθεια ἐφανερώθη ἱκανῶς. Μεγάλῃ δάκρυα βραδέως ἐκυλίσθησαν ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς Ἑλένης.

— Ἀδιαφορῶ περὶ ἑμαυτῆς, εἶπεν ἡρέμα· δύνσμαι ὡς ὑπερέτρια πανταχοῦ νὰ ζήσω. Ἀλλὰ λυποῦμαι ἔκείνον καὶ τὴν δύστηνον μητέρα μου! . . .

Τότε ὁ Ὅθων ἐνεστερνίσατο αὐτὴν, ἐσφιγξέ βωμολέως καὶ περιπαθῶς ἐφίλησε τὸ χροσὸν αὐτῆς στόμα.

— Καὶ ἐγὼ ποῦ εἶμαι; εἶπεν ὁ εὐαίσθητος νέος. Διατὶ ἀπελπίζεις σεαυτὴν, φιλότατη μνηστή μου;

Ἀλλὰ ταχέως ἡ κόρη ἐμακρύνθη λέγουσα·

— Ὅθων, δὲν εἶμεθα ἀκόμη παιδιὰ· ἄς πύσωμεν τὰ ὄνειρα. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ εἰσέλθω εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν καὶ μετὰ τινὰ ἔτη καὶ σὺ ἄλλως

θὰ σκέπτησαι. Εἰς τὸ ἐξῆς μηδὲ κἄν νὰ μοι γράψῃς· θὰ σοὶ ἀποδώσω τὰς ὀλίγας ἐπιστολάς σου, ἀλλ' ἄφες μοι ταῦτας μέχρι τέλους τῶν διακοπῶν. Θὰ μείνωμεν ὅλως ἀγαθοὶ φίλοι. . . χάρην τῶν ἡδέων νεανικῶν χρόνων.

Καὶ ὄρεξασα αὐτῷ τὴν χεῖρα, ἦν μὲτην ἐκείνος ἠθέλησε νὰ σφίγῃ, τῆχιστα ἐγένετο ἄφρατος.

Ὁ Ὅθων, καὶ περ ἐνίοτε δειλός, ἦτο ὅμως καὶ πολυμήρως, κληρονομήσας τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ ἑαυτοῦ πατρός, ὃν ἤδη ζητήσας εὔρε πίνοντα καφέ καὶ ἀναγινώσκοντα ἐφημερίδας.

— Πάτερ, ἐφώνησε ζωηρῶς, ἐνθυμείσαι ἀκόμη τὸ διήγημά σου *Ποτήριον ἐπὶ δόξη*; Εἶνε διδακτικὸν ὅσον δὲν ἐφρόνου.

— Τὸ ἔμαθες ἐκ πείρας;

— *Exempla sunt odiosa* (τὰ παραδείγματα μυστὰ)· ἀλλὰ γνωρίζεις τί μέχρι τοῦδε με προεφύλαξε καὶ θὰ με τηρῇ τοῦ λοιποῦ ἐν τῇ εὐθείᾳ ὁδῷ;

— Τί; ἠρώτησεν ὁ φαρμακεύς, βλέπων μετὰ προσοχῆς τὸ ἑαυτοῦ μονόγραμμα ἐπὶ ἀργυροῦ κοχλιαρίου.

Ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς υἱὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ προενέγκῃ ἢν εἶχε κατὰ νοῦν ἀποκρίσιν Ὁ πιστὸς ἔρωτος, ἀλλ' ἔστρεψε τὸν λόγον ἄλλως, εἰπὼν,

— Πάτερ, ἔχω θερμὴν τινα παρὰκλήσιν.

Ὁ πατὴρ ἠτένισεν αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτῶς.

— Θὰ μεταβάλλῃς πάλιν σκοπόν! Ἡ μήπως ἔχεις χρέη;

— Οὐχί, θὰ ἐργασθῶ δὲ μανιωδῶς καὶ θὰ δώσω καλὰς ἐξετάσεις καὶ θὰ σὲ χαροποιήσω. Ἀλλ' ὅταν νυμφευθῶ ἄφες με νὰ ἐκλέξω καὶ μὴ εἶπῃς τι. . . . Καὶ ἤδη ἐξέλεξα τὴν Ἑλένην Στόρκ καὶ οὐδεμίαν ἄλλην. Εἶνε ἀρίστη κόρη καὶ πάγκαλος καὶ πάντα ἔχει, μόνον πλουσία δὲν εἶνε. Ἦδη τετέλεσται· εἶπέ, πάτερ μου, ναι, εἰ δὲ μὴ θὰ καταντήσω ἑλεεινὸς καὶ ταλαίπωρος! . . .

Τοιοῦτους λόγους ἀνέβλυζον τὰ δροσοθόλα τοῦ Ὅθωνος χεῖλη καὶ πυρετὸς κατεῖχεν αὐτὸν καὶ ἔτρεχε διὰ τὸ δωματίου.

Ὁ φαρμακεύς ἦτο νουνεχὴς ἀνὴρ, τιμῶν τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ κατ' εὐθείαν μὲν οὐδὲν ἀντέλεξε, μακρὰν ὅμως ἐποίησατο διδασχὴν, καὶ μεταξύ λέγων ἀνέμνησεν ὅτι, κατὰ τὸν ἑαυτοῦ γάμον, ἦγεν ἠλικίαν σχεδὸν διπλασίαν τῆς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ἀλλὰ τοῦ Ὅθωνος ἀπαιτοῦντος σαφῆ καὶ ῥητὴν συναινεσιν, εἶπεν ἐν τέλει ὁ γηραιός·

— Ἀλλὰ σφῶς καὶ οἱ δύο ἐξηγήθημεν καὶ μετ' ὑπομονῆς ἠκούσαμεν ἀλλήλων. Τί θέλεις λοιπὸν τώρα; . . .

Ἀλλὰ κατ' ἑαυτὸν ἀπεφάσισε νὰ γρυπνῇ κρύφα ἐπὶ τοῦ υἱοῦ, ἐτι δὲ νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ τὴν κυρίαν Στόρκ. Τόσον ὑπολοὶ εἶνε καὶ οἱ ἀριστοὶ πατέρες ἐν ὁμοίαις περιστάσεσιν.

Ἐτερον σπουδαῖον διήλογον εἶχεν ὁ Ὅθων μετὰ τοῦ Καρόλου, ὅστις ἠσύχως πᾶν ἠεροκάσατο αὐτοῦ καὶ ἐν τέλει εἶπε στεναζῶν.

— Τίποτε πλέον δὲν μοι μένει. Πάντες με νομίζετε χείρονα, ἢ ὅ τι εἶμαι. Τόσον καλλίτερα. Σὺ ὅμως

εἶσαι κατὰ βῆθος χρηστός νεανίας καὶ σ' ἐρωτῶ. Δὲν θὰ ἤμην ἄλλος τις, ἐάν μηδὲ πώποτε ἐβλεπον τὴν Ἀσπασίαν, ἢ ἐάν μηδέποτε ἠφρανίζετο ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου; Σκέψι καὶ σὺ ἐάν αἴφνης ἀρπάζωσι τὴν Ἑλένην σου. . . . Καὶ πάλιν τὸ αἰσθημὸν σου εἶνε ἀπλή παιδικὴ φιλία, δὲν καίει ὅπως ἐδῶ! . . .

Καὶ ἔτυψε τὸ εὐρὸ αὐτοῦ στέρνον.

— Ἐξέλιπεν ἐκείνη ἀπὸ τῆς γῆς! ἐπανέλαθεν. Ὁ γηραιὸς πατὴρ τῆς σιωπῆς. . . Ἴσως γινώσκει πλείονα ὁ Σατὰν Λούζωφ καὶ ὁ εὐγενέστατος Φήλιξ, ὅστις φύσει ἔχει μεγάλῃ πῆχην! Ἀλλ' ἄς μῆθωσιν, Ὅθων, ὅτι μέγα δυστύχημα θὰ συμβῇ, ἐάν νοήσω τὰ νῦν γινόμενα!

Καὶ ταῦτα λέγων ἔτρυξε τοὺς ὀδόντας.

Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχων, ὑπέσχετο τῷ τε Ὅθωνι καὶ τῇ τεθλιμμένῃ μητρὶ, ἀπ' αὐτῆς χωριζόμενος, ὅτι ἐσκόπει νὰ βελτιώσῃ ἑαυτὸν. Καὶ ὅμως ὁ πειρασμός πάλιν ἰσχυρῶς ἐπανῆλθε, τὸ δὲ πικρὸν συναίσθημα ὅτι οἱ φίλοι αὐτοῦ ἀδικαίετως αὐτῷ προσεῖχον, ἐπειθεν αὐτὸν ὅσον ἐνεστι νὰ πορευθῇ τὴν μετ' ἐκείνων ἀναστροφῇ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Φήλιξ, ἐπανελθὼν εἰς τὸ πανεπιστήμιον, τόσον ἐντελῶς ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Λούζωφ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ὥστε ὀλίγον εἶχε χρόνον ὅπως ἀναστρέφεται μετὰ τοῦ Ἰωάννου καὶ Ὅθωνος.

Ἀλλ' εἰς τοῦ Καρόλου τὴν κατωφερῆ πορείαν ἔπεσε καὶ φῶς τι, ὅπερ ὄφειλε νὰ πείσῃ αὐτὸν εἰς ἀναστροφῇ. Μὴ ἀπολέσας τὸν χρόνον τῆς πρώτης ἐξαμηνίας, εἰργάσθη πιστῶς καὶ πάντων θαυμαζόντων, μάλιστα δὲ τῶν μηδὲν γινωσκόντων φίλων, ἔλαθε τὸ δεύτερον βραβεῖον διὰ τῆς παρὰκλήσεως αὐτοῦ. Ἐν κατανύξει καὶ σχεδὸν τεταπεινωμένος ἔλαθε τὰ ἀργυρᾶ τάλληρα. Ἐάν ἐφύλαττε τὰ κέρδη αὐτοῦ, ἀπὸ πολλοῦ χρόνου δὲν θὰ ἔχρηζε τῆς μητρικῆς βοήθειας. Ἦδη ὅμως ἔμελλε νὰ χερῆ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· ὁ Κάρολος αὐτῇ τε καὶ τῇ ἀδελφῇ ἐπεμψε μετὰ ξίνου ὀθόνιον, ὅπερ ἡ μὲν ἀγαθὴ προσβύτις μετ' ὑπερηφανίας καὶ ἐλπίδος περιεβάλετο, ἡ δ' Ἑλένη πικρῶς ἐνέκλεισεν εἰς τὸ κιδύτιον αὐτῆς, μὴ θελήσασα ἄλλως νὰ διατρανῆ τὴν χαρὰν τῆς μητρὸς.

Ἀλλὰ δὲν διήρκεσε πολὺ ἡ ἀπαλή τοῦ Καρόλου διάθεσις· πρὸς τοὺς ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ συγχάζοντας αὐτῷ φίλους κατ' ἀρχὰς μὲν προσεπειοῦτο ἀδικοφορίαν, βραδύτερον ὅμως, ὁσάκις ὠμίλου ἐκείνοι περὶ τῶν τρόπων αὐτοῦ, τόσον ἐξεθρασύνετο ἐπὶ τῇ βραθεύσει αὐτοῦ, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ προύχων Ὅθων ἀπληκτικῶς ἔλεγεν·

— Εἶθε μᾶλλον νὰ ἐφυλακίζετο ἢ νὰ ἐβραθεύετο!

— Καὶ τοῦτο δύναται νὰ γείνη, ἔλεγεν ὁ Ἰωάννης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ II.

Τὸ φθινόπωρον ἦλθε ψυχρὸν, σκοτεινόν, ὑετῶδες. Μετὰ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων ἠρεθίσθη καὶ τοῦ Ἰωάννου ὁ ἀνήσυχος βίβς, ἀντὶ δὲ τοῦ συνήθους αὐτοῦ φλέγματος, κατέλαβε τὸν νέον μελαγχολία τις, ἐνίοτε διακοπτομένη ὑπὸ τῶν ἀστραπῶν τῆς προτέρας αὐτοῦ εὐθυμίας. Πάντοτε ὀλιγώτερον εἰργάζετο, ἐπὶ ὥρας κεννίζων ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ Ὅθωνος καὶ

ὁσάκις αὐτὸς ἀπῆρχετο εἰς τὰ μαθήματα, ἀπῆρχετο καὶ ὁ Ἰωάννης εἰς τὸν κλωδὸν αὐτοῦ, ἐνθα τῶν μὲν ἀνθρώπων δὲν ἐφείδετο, ἐπὶ δὲ τῆς θερμάστρας ἐριπτε πρὸς ἐξάτμισιν ὕδωρ, ἵνα παρέχῃ τῇ ἀπυροσφάξῃ τὴν δέουσαν ὑγρασίαν.

Αὐτοῦ μὴ τῶν ἡμερῶν ἐπέστη ὁ Κάρολος, πάλιν μεμεθυκῶς καὶ κερχνωδῶς λέγων·

— Ἐχεις χρήματα; Οὐχί βεβαίως! Ἀλλ' ἐγὼ θέλω χρήματα καὶ ἄς με πῆρῃ ὁ σατανᾶς!

— Κάθησον καὶ λάβε σιγάρον· τοῦτο θὰ σε πρᾶνῃ, εἶπεν ὁ φιλόσοφος, μὴ ἐγεθῆς ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ. Ἐξήντησας ἤδη ὅλον τὸ βραβεῖόν σου;

— Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ζῇ, ἐπονηθόρυσεν ὁ Κάρολος. Ὅλοι ὤρμησαν πρὸς με, ὅτε ἔμαθον τὴν εὐδαισίαν, ὡς κόρακες ἐπὶ πτάμα. . . Ἀλλως δὲ ἐσταίλα καὶ πολύτιμα δῶρα πρὸς τὴν μητέρα καὶ ἀδελφὴν μου! . . .

Τόσον εὐτελής εἶχε καταντήσῃ ὁ δυστυχὴς Κάρολος! Κατ' εὐτυχίαν ἢ μὲν Ἑλένη δὲν ἠδύνατο νὰ κοῦσῃ ταῦτα, ὁ δ' Ἰωάννης οὐδὲν ἐγίνωσκε περὶ τῶν ἑλεεινῶν ὀθονίων.

— Καὶ τί τὰ θέλεις τώρα τὰ χρήματα;

— Τί τὰ θέλω; Νὰ τὰ βίψω εἰς τοὺς πόδας τοῦ καλλωπιστοῦ νέου, τοῦ ὑψηλόφρονος Φήλικος! Ἐφώνησε στενωροῦς ὁ Κάρολος, ἀνερχόμενος καὶ κατ-ερχόμενος, ὡς κακὸν τι ἑαυτῷ συνειδῶς, καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἐξοργιζόμενος.

— Πρὸς Θεοῦ! ἐπανέλαθε, πρὸ ἐνιαυτοῦ ὤμνυε μέχρι θανάτου ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ νῦν; . . . Ἦδη ὑπέστρεψε μετὰ τοῦ ἐπαρχτοῦ Λούζωφ ἀπὸ τινος ἐκδρομῆς. Καὶ ποῦ ἄρᾳ γε ἦσαν ὑπὸ τοιοῦτον καιρὸν; Ἦ ἀμαξία βεβαίως ἀπήτησε περισσότερα ἢ ὅσα ἐγὼ ἐζήτησα παρ' αὐτοῦ. Καὶ ὅμως με ἀπέκρουσε. . . Μὴ ἀρκεσθεῖς δὲ εἰς τοῦτο, ἐτόλμησεν, ἐνώπιον τοῦ ξένου, νὰ μοι ἐνθυμίσῃ πάλαι μικρὰ πράγματα καὶ μοι εἶπε κατὰ πρόσωπον·

«— Ἄσπον πρῶτον τὸν λόγον τῆς τιμῆς σου!»

Ὁ Ἰωάννης, κάτωχρος ἐκ τῆς παραχῆς, ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς κλίνης καὶ ἔλαβε τὸν Κάρολον ἀπὸ τοῦ ὤμου, εἰπὼν·

— Ἐδωκᾶς ποτε τὸν λόγον τῆς τιμῆς σου;

— Μήπως γνωρίζω; εἶπε συγκεχυμένως καὶ δειλῶς, μακρυνόμενος τοῦ Ἰωάννου. Πιθανὸν ναί, πιθανὸν οὐχί· ἀλλ' ἀδιδόρον· πρέπει νὰ λάβῃ τὰ χρήματά του.

— Πρέπει, εἶπεν ὁ Ἰωάννης σοβαρῶς, καὶ ἐγὼ θὰ φροντίσω. Ἀλλὰ, Κάρολε, δὲν δύναμαι τόσον πολὺ νὰ σε διδάσκω· σοὶ λέγω ὅμως ὅτι, ἐάν ποτε ἔλθῃς πάλιν καὶ ἀγορῆς ἢν ἔδωκας ἢ μὴ τὸν λόγον σου, θὰ σε βίψω κατὰ τῆς κλίμακος! . . . Σιωπᾶ τὴν καὶ κάθισον! Θέλεις καφέ;

— ὦ! ἐγὼ καίω ὡς πύραυλον!

— Λοιπὸν θὰ σοὶ σταίλω τώρα φιλικὴν ζύθου καὶ δὲν θὰ βραδύνω. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ὁ Ἰωάννης ἐξῆλθεν, ἐνεχυρίασε τὸ πολύτιμον αὐτοῦ ὀρολόγιον καὶ ἐκόμισε τὸ χρῆμα πρὸς τὸν ἐνδοθὲ φίλον αὐτοῦ. Ὁ Κάρολος ἐκλαυσε, ἀλλ' ἀμέσως μετέβηκε τὴν θλίψιν αὐτοῦ, δι' ὀλίγας

κακίας, εις μεγάλην όργην, μεταβίς εις του Φήλι-
κος, όστις έχαρτοπαίκτη μετ' των Γόθων, και βί-
ψας εις την τράπεζαν τ' χρήματα μεθ' ύδριστικών
λόγων.

'Αλλ' ή ύπομονή του νεαρού εύπατρίδου ήτο έξην-
τλημένη. εν τ' χρόν' οι ζένοι αυτού λοζώς έβλε-
πον τον Κάρολον, εκείνος έλεγεν αυτόν, μετ' τρεμού-
σης φωνής, ως ει μή ήτο ο Κάρολος εν τ' δωματίω.

— Φύλαξον τό εύτελές χρ'ήμά σου, τό έπλήρωσας
άκριβ'! Δέν έχω πλέον τι νά λάβω παρ' σου!

'Ο Κάρολος ήρριζεν ύπ' όργης και ίσως θ' έφόρμα
κατ' του Φήλικος, εάν ο Λούζωφ, άλλως κατ' πα-
ράδοξον τρόπον, μή έπράυνεν αυτόν.

— 'Ο έξ'αθέλφός μου είνε λίαν προπετής, κύριε,
πώς όνομάζεσθε; Κύριε Στρίκ! Δικαιοσύνη νά παι-
τής την παραδοχήν του χρήματος, άλλ' και σύ ώ-
φειλες νά πληρώσης αυτά εύγενώς. Τώρα άφες εις
έμέ τό πράγμα και ύπάινε.

'Ο Κάρολος άπ'ήλθε πλήρης άνισχύρου όργης, έ-
μέμφετο δέ έαυτον διότι δέν έφάνη τόσον χυδαίος,
ώστε νά λάβη πάλιν όσα έδωκε. Τόσον ταπεινός και
έξευτελίξει τ' άσθενείς φύσεις ή άυτεπίσπαστος πτω-
χεία!

'Ο Λούζωφ ήτο εκ των σπανίων εκείνων και άχα-
ρακτηριστων ανθρώπων, οιτινες ουδέν άγαπώσι,
πάντα σκόπτουσι και λέγουσι προς χάριν και ήδο-
νήν, υπόταν άπαιτή τό συμφέρον. 'Ηγόνει τί είνε
φίλτρον, ήμέλει των υϊκων και άδελφικων καθικόν-
των και σύναμα έκυριεύετο υπό έωςφορικ'ς ύπερηφα-
νείας όσάκις προς γάμον έζητούντο αι άδελφαι του,
όνειροπολών πρίγκηπας ύπέρ του μέλλοντος αυτών.
Κατ' άρχάς υπό πολλων ήγαπήθη, έτι από τ'ς σχο-
λής, άλλ' δέν έδίστασε πάντας νά ψυχράνη δι' τ'ς
ειλαυτίας αυτού και τ'ς έπιπολαίου των πραγμάτων
έκτιμήσεως, έτι δέ και νά προδώση εκείνους, οίς πολ-
λ'ς ώφειλεν εύεργεσίας, οίς ήδύνατο νά έκμυστηρέη-
ται τα έαυτου π'όθη, παρ' ών ήδύνατο νά έλπίζη
πολλά και ύφ' ών άληθώς ήγαπήτο. 'Αλλ' αυτοί μ'έν
τάχιστα κατέιδον την έαυτων άπ'άτην, ο δέ Λούζωφ,
τοις όμοίσις αυτόν άναστρεφόμενος, έπαίξεν εν ου
παικτεί, κατεφρόνει των ήθικων άρχων και χειρών
έγένετο όστ'ιμ'εζαι.

Είχε κακοτρόπους τιν'ς συγγενείς, οιτινες έτι μ'άλλ-
λον ήρέθιζον την κακίαν αυτού, δι' ματαίων και
δηλητηριωδων διδαγμάτων. Δυσειδείς άμ' και ά-
μαθεις, τικόμενοι οτε έχαιρον άλλοι, έπεκρότουον
εις την άνειλικρίνειαν του νέου, έθιμάζον την εν
τ'ω κακ'ω δεξιότητά αυτού, παρώρων εις την πα-
ράδοξον πάσης ύποσχέσεως και ώδήγουν αυτόν
πώς νά γελ'ξ προς πάντας, πώς νά ρ'χδιουργ'η, πώς
νά ύποσκελιζ'η εκείνους, ών αι άρεται ήσαν κάρπος
τοις συγγενέσιν αυτού. 'Ο κόσμος όλος ήσαν θέμα
των όμιλιων αυτών και του Λούζωφ, εάν δέ και ή-
γάπων την ύπεροχήν, έξεκαρπούντο μ'έν και ώφελού-
το εκ των μαθημάτων των διδασκόντων τό πώς δεί
υπερέχειν, άλλ' όρμεμφύτως άπέφυγον νά βελτιώ-
σωσιν ήθικώς έαυτούς και τον νουν έστρεφον πάλιν
εις τό πονηρόν. 'Απόδειξις ή μετ' του Φήλικος έξ-

οικείωσις, όνπερ, άνήκοντα εις έτερον συγγενικόν άλλ'
εύγεν'η κλήθον, ο Λούζωφ ήθελε νά καταστήρη ο-
μοιον έαυτ'ω. Πώς κατώρθωσε τότο, βαθυηδόν ά-
ποσπάσας αυτόν από των φιλοούντων την άλήθειαν,
και ποίον ύπ'ήρξεν άμφοτέρων τό τέλος, θ' έδωμεν
έφ' εξής.

(Έπεται τό τέλο.)

WILHELM FISCHER.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ

ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩ, ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ

*Υπείκοιτες εις εύλογον αξίωσιν των εν εκ των
εν ταίς επαρχίαις συνδρομητών του Κόσμου εκ-
δηλωσάντων ήμιν την επιθυμίαν όπως ιδωσι δημο-
σιουμένην εν τ'ω περιοδικ'ω ήμων την εικόνα του κτι-
ρίου τ'ης Μεγάλης του Γένους Σχολής, έτι δέ και
εκ καθήκοντος ήμων προς τό γράσμιον και πολυ-
σέβιστον τότο κεντρικόν έθνικόν εκπαιδευτήριον,
προθύμως ίκανοποιούμεν σήμεραν την περιέργειαν
των εκτός τ'ης πρωτευούσης αναγνωστών ήμων των
μη δυναμένων επισκέψασθαι αυτοπροσώπως τό κάλ-
λιστον τότο οικοδόμημα όπερ, κοσμοῦν ήδη μεγαλο-
πρεπώς την βασιλεύουσαν του 'Οθωμανικου Κρά-
τους επισκ'αται την προσοχήν πατρός φιλοκάλου
και την στοργήν πατρός φιλομούσου όμογενοῦς.*

*Τό δημοσιουόμενον άπεικόνισμα έχαραχθη εν
Λειψία εν τινι των πρωτίστων καταστημάτων, πολ-
λίς δ' όφελ.λομεν χάριτας τ'η αξιοτιμ'ω Δευθ'νσει
του άρίστου περιοδικου 'Επιέρου, ήτις πάνν ά-
βρορρότως και συναδελφικώς άνέλαβε, κατ'α παρά-
κλησιν ήμων, την φροτίδα τ'ης έπιστασίας προς
εκτέλεσιν και επιτυχίαν του έργου.¹*

*Έπί τ'η εύκαιρία δέ ταύτη παρατιθέμεθα βρα-
χείαν ιστορικ'ην περι τ'ης Μεγάλης του Γένους Σχο-
λής αφήγησιν, ήν όφελ.λομεν τ'ω περι τ'ας τοιαύτας
ιστορικ'ας σημειώσεις ειδικ'ω καλάμ'ω του φίλου και
συναδέλφου ήμων κ. Μ. Ι. Γεδεών, έχουσαν ώδε:*

'Από του μηνός Σεπτεμβρίου του έτους 1882 την
άρχαιοτάτην των εν τ'η 'Ανατολή άκαδημιών, την
εν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλην του Γένους Σχολήν
υποδέχεται τό μεγαλοπρεπές μέγαρον, ούτινος ήμέ-
ρον λαμπρόν άπεικόνισμα δημοσιεύει ο Κόσμος. 'Επί
μακρά έτη διήλθεν ή περιφανεστάτη αύτη σχολή
στενοχωρούμενη εν οικήμασιν άναξίσις του όνόματος,
όπερ χρόνοι τ'οσοῦτοι προσεκύρωσαν αύτ'η, του προο-
ρισμού, όν αύτ'η έαυτ'η προσεκύρωσεν.

¹ Χάριν των μη ιδόντων τό νέον τ'ης Σχολής κτίριον
σημειούμεν ήτι ή πρό τουτου φαινόμενη εν τ'ω άπεικόνισ-
ματι πλατεία είνε ιδανική του κτιρίου έγεμθέντος επί
ύψώματος, υπερκειμένου κατ' πολλ' πατων των περίξ οι-
κιων, την φαινόμενην πλατείαν άντικαταστήσει μετ' όλί-
γον άνόδ'ος κλιμακωτ'η έπίσης μεγαλοπρεπής και άνάλογος
προς τό ήλον κτίριον.

Είπον μακρά έτη, και νοῶ τ'α από του 1453, ο-
πόθεν εύφραγής πως καθίσταται ή ιστορία αύτ'ης·
άλλ' αν μη έλαύνη με τυφλή στοργή προς την γα-
λουχήσασαν πάντας τούς καθ' ήμ'ς λογίους πνευμα-
τικήν ταύτην τροφον ήδυνάμην 'νά είπω ότι αύτ'η ή
γεραρχ' Σχολή προϋπήρχε και τ'ης έποχ'ης εκείνης·
άπ' των πρώτων χρόνων τ'ης ιδρύσεως τ'ης Βυζαντιν'ης
αυτοκρατορίας Σχολή μεγάλη ιδρυτο παρ' τ'ω πατρι-
αρχείω τ'ης Κων/πόλεως, μορρούσα λογίους και διδα-
σκάλους τ'ης όρθοδοξου εκκλησίας και του ήμετέρου
γένους, ή δέ Σχολή αύτη, μεθ' όλας των κοσμικων
έπηρεων τ'ς άντιπνοίας, και περ ύποστ'α λαμπρόν
ναυάγιον επί Λέοντος του 'Ισαύρου, διατέλει ύφιστα-
μένη και κατόπιν, ήκούετο μετ' εύφημίας επί των
χρόνων των Κομνηνων, συμβολήν άξίαν λόγου και
κοινοφελεστάτην παρείχεν έως του 1453 λειτουρ-
γοῦσα· ταύτην ίνασυστάσιν υπό του έπισφ'ανους
πατριάρχου Γενναδίου του Σχολαρίου ή 'Εκκλησία παρ'
έαυτην είχε περιθάλπουσα, συντηροῦσα και προάγου-
σα, συμβούλω αύτ'η χρωμένη άριστ'ω και δεξι' χειρ'
εις διεξαγωγήν ζητημάτων μεγάλων, εις λύσιν σπου-
δαίων ύποθέσεων. Ούτως οι διδ'σκαλοι αύτ'ης εργα-
ζοντο, ως και πρότερον, εν τ'ω πατριαρχείω, ή δέ Μ.
'Εκκλησία τ'ης Κωνσταντινουπόλεως ουδέποτε διέλι-
πεν εις διδασκαλίαν εν αύτ'η και διεύθυνσιν καλοῦσα
τους άριστους των κατ' καιρούς ήμετέρων λογίων,
ως ή ιστορία τ'ης Σχολ'ης ταύτης τεκμηριόι. Γεννά-
διος ο Σχολάριος, εκλεγείς πατριάρχης τ'ω 1454
ίσως, έχκαθήστησιν σχολάρχην Ματθαίον τον Καμσριώ-
την, τουτον δέ θανόντα μετ' διδασκαλίαν τριάνοντα
και πλέον ετών διαδέχεται Μανουήλ ο Κορίνθιος. Οι
κατ' τα μέσα σχεδόν του ΙΣΤ' αιώνος πατριάρχ'σαν-
τες Διονύσιος Β' ο από Νικομηδείας και 'Ιωάσαρ Β'
ο Μεγαλοπρεπής καλοῦσιν εις σχολάρχ'αν ο μ'έν τον
Μιχαήλ 'Ερμούδωρον Αήσταρχον, ο δέ τον 'Ιωάννην
Ζυγομαχ'ν· άρχομένης δέ τ'ης ΙΖ' εκατονταετηρίδος
ο πατριάρχης 'Ραφαήλ Β' μεταπέμπεται σχολάρχην
Φραγκίσκον τον Κόκκινον, ο δέ πολύτλας Κύριλλος
Α' ο Λούκκιος τον φιλόσοφον Θεόφιλον Κορυθαλέν·
ο 'Ιωάννης Καρυοφύλλης, ο Σεβ'στός Κυμινήτης,
άλλ' ύπέρ πάντος τούς συγγρόνους και τούς έπιγενο-
μένους ο πολύς εξ 'Απορ'ήτων 'Αλέξανδρος Μυρο-
κορδάτος διδ'ξαντες επί μακρόν ή βραχύν χρόνον
κλείζουσι την Σχολήν, κατ' τα τελευταία έτη του
ΙΖ' αιώνος. 'Ινα μη παραλίπω δέ τούς έπιστανεις εν
τ'ω μετ' ταῦτα ΙΙΙ' αιώνι σχολάρχ'ας και διδασκά-
λους, αναφέρω τον 'Ιάκωβον Μώνον 'Αργεϊον, τον 'Αν-
τώνιον Βυζάντιον και τον Καλλίνικον Νάξιον εν άρ-
χαίς του αιώνος τουτου, τον Δωρόθεον Λέσθιον, τον
'Ανανίαν 'Αντιπ'ριον και τον κλεινόν Νικόλαον Κρι-
τίαν περ' τα μέσα αυτου, οίς προστεθείσθω πρώτος
και έσχατος των ένδοξων διδασκάλων των κατω
χρόνων ο περικληής εκ Κερκύρας φωστήρ Ευγένιος ο
Βούλγαρις· εν δέ τοις τελευταίσις έτεσι του αυτου
αιώνος τον εκ Σηλυβρίας 'Αρσένιον και τον Σέργιον
Μακρ'ιον. Αι αυγαι τ'ης ήμετέρας ΙΘ' εκατονταετηρί-
δος ειδον λαμπρόνοντα την πρωτακινήν έδραν τ'ης
μεγαλωνύμου ταύτης Σχολ'ης τον άοίδιμον Δωρόθεον

Πρώιον, τον Στέφανον Δούγκαν, τον Κωνσταντινον
Κούμαν, τον Σέργιον Μυστάκην· οι χρόνοι ήμων έγέ-
νοντο τέλος μαρτυρες των μόχθων και του ζήλου,
μεθ' ών εϊργάζετο ο άοίδιμος ήμων διδ'σκαλος, Ευ-
στάθιος Κλεόβουλος, όπως άναγάγη την Σχολήν εις
την άρχαίαν ευκλειαν, ήν έπεδιώξαν και οι από του
1820, επί είκοσιπενταετίαν σχολαρχήσαντες έναλλάξ
Σαμουήλ ο Κύπριος και Νικόλαος ο Λογιάτης.

Πάντες δ' οῦτοι και οι τούτους διαδεχόμενοι και
άπαξ'απλώς πάντες οι διδ'σκαλοι τ'ης πατριαρχικ'ς
ταύτης ακαδημίας, πατριάρχ'ας και άρχιερείς, κήρυ-
κας του Ευαγγελίου και διδασκάλους, έχροντας λαών
και πολιτικούς άνδρας μορφοῦντες έδωροφόρον εις
την 'Εκκλησίαν. Βεβαίως ή τότε παιδεία και ή νῦν
διαφέρουσι κατ' τ'ας μεθόδους και τ'α συστήματα τ'ης
διδασκαλίας· άλλ' πολλά έτη κατεβ'λλοντο όπως
κατανοήσωσιν οι μαθηται τ'ης Σχολ'ης την πατρ'ων
σοφίαν, ής ή έρμηνεύσις, ή διδασκαλία και ή άνά-
πτυξις ήν ο σκοπός τ'ης Σχολ'ης· ή διδασκαλία των
πεζογράφων και των ποιητων τ'ης άρχαιότητας ήν ο
πρώτος και κύριος σκοπός τ'ης Σχολ'ης, εκ παραλλή-
λου δ' έβαινεν ή έρμηνεία των θεολογικων συγγραμ-
μάτων των πατρ'ων τ'ης 'Εκκλησίας, ιδί'α του 'Ιω-
άννου Δαμασκηνου, ή έρμηνεία των συγγραμμάτων
του 'Αριστοτέλους, έφ' ών μάλιστα όγκώδη και επ-
άλληλα ύπομνήματα έγραψεν ο Κορυθαλές, χρ'σι-
μεύσαντα και τοις έπιγενομένοις επί ένα και πλέον
αιών'α· τ'α στοιχεια του Ευκλείδου και αι κωνικαι
τομαί, ή ρητορικ'η του 'Ερμούγενους και του 'Αρθο-
νίου τ'α προμυμνάσματα ήσαν άπαραίτητα. 'Αλλ'α
πλ'ακ'αι ιδέαι επιστημονικ'αι δ'ήθεν και εύρωτίωσαι
διδασκαλ'αι ήκούοντο εν τ'η Σχολ'η ταύτη μέχρι του
ΙΘ' αιώνος· κατ' τα τέλη τ'ης παρελθούσης εκατον-
ταετηρίδος, ότε ο Παναγιωτικ'ος Κόδικ'ος μετέφρασε
τό περ'ι πληθ'ους κόσμων του Φοντενέλλου, ο Σέργιος
Μακρ'ιος υπερασπίζων την άκνησίαν τ'ης γ'ης και
την περ'ι αυτην κίνησιν του ήλιου έγραψεν επί τουτω
σύγγραμμα, όπερ έπιγράφεται «'Γρόπκιον εκ τ'ης ελ-
λαδικ'ης πανοπλίας κατ' των ύπαδων του κοπερνι-
κειου συστήματος».

Ουδέ πόσα έτη διήρκει ή διδασκαλία γινώσκουμ'εν
άρκει δέ τ'ω φιλόσοφ'ι 'να γινώσκ'η ότι ο χαρακτήρ
τ'ης σχολ'ης ήν κυρίως φιλοσοφικός και θεολογικός,
δυστυχώς δέ σήμεραν ο μ'έν πρώτος εξέλιπεν, ο δέ
δεύτερος ύπάρχει περιττή και ματαία χρόνου άπώλεια
μετ' την ιδρυσιν τ'ης εν Χάλκη θεολογικ'ης Σχολ'ης·
άναμφίλεκτον όμως έστιν ότι άρχιερείς σπουδαίους
και διδασκάλους άπειραριθμους έμόρρωσεν ή Σχολή,
έφ' ω δικαίως ειδον τέσσαρες αιώνες ευμ'ενώς αύτ'η
διακειμένην την κραταίαν των 'Οσμανιδων αυτοκρα-
τορίαν, ο δ' ήμετερος αιών άνέγραψε προστάτην τ'ης
'Ακαδημίας ταύτης τον Σουλτ'ανον Σελίμ Γ'.

'Αλλ' αξί'α σημειώσεως έστιν ή εύνοια και ή μερι-
μνα, ήν έπεδείκνυτο ή Μ. 'Εκκλησία Κωνσταντινου-
πόλεως· ο πατριάρχ'ης Διονύσιος Β' καλών εις σχο-
λαρχ'ίαν τον Μιχαήλ 'Ερμούδωρον Αήσταρχον έγραψεν
ότι δικαιοτέρα έστι ή δόξα, ής άπ'ήλασε διδ'σκαλων
εν Φεραρχ'α, έπειρ εις τούς άγνοούντας όμογενεις αυτου

μετεδίδου τὰς βαθείας γνώσεις, ὧν κοινωνοὺς καθίστα τούς ἐν Ἑσπερίᾳ, ἔνθα σοφοὶ ὑπέβησαν ἕτεροι πολλοί· ὁ δὲ Πατριᾶρ Β' καλέσας ἀπαξ καὶ διὰ διδασκάλων τὸν Φραγκίσκον Κόκκον ἠπειλάσε τέλος εἶναι φιλοσοφίας ἐμελεῖ κατ' αὐτοῦ 'να ἐκασθενώσῃ, ἀρὰς καὶ τοῖς ἀπειθοῦσιν ἀπόκωνται', ἐν περιπτώσει πατριαρχῆς. Γρηγόριος ὁ Ε' ἐν τῇ τρίτῃ πατριαρχείᾳ, ἐκάλεσε τὸν σοφὸν καὶ ἐπ' ἀρετῇ μέγα κλέος ἀρχιεπίσκοπον Γρηγόριον τὸν Σαράφην εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς, ἐν ἑτέρᾳ ἐπίσει μέγαρχολῆ διόκωντον, τῆ ἐν Κυθωνίᾳς. Γρηγόριος ὁ ΣΤ', ἐν τῇ πρώτῃ πατριαρχείᾳ, προσέστηεν αὐτῆς τὸν Σαμουὴλ Κύπριον τὸ δεύτερον, καὶ Σωφρόνιος ὁ Γ', ὁ νῦν πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, τὸν Εὐστάθιον Κλεόβουλον.

Καὶ τῇ μετὰ ζήλου ἐπιτηρώσει τοῦ καθήκοντος σχολάρχων καὶ διδασκάλων ἡ Μ. Ἐκκλησία λαμπρότατα προὔθει ταῖς γέρας καὶ τὰς ἀμοιβὰς· ὁ Μανουὴλ Κορίνθιος, οἱ Ζηγοβαλάδες, ὁ εἰς Ἀπορρήτων, ὁ Ἰωάννης Καρυστάλλης, ὁ Ἰάκωβος Μάνος Ἀργεῖος, ὁ Νικολάους Κριτίας, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Νικόλαος Λογδόης ἦσαν τετιμημένοι ἀνωτέροις τίσις ὀφρκειῖς τῆς πατριαρχικῆς αἰθῆς, ἔνα παραλίτω πολλοὺς ἄλλους· ὁ Θεόδωρος Κορυδαλλεὺς ἐμετρονοεῖτο μητροπολίτης Ἀρσίνης, τὸν δὲ Καλλιμάκον Νάξιον μητροπολίτην ἦδη Ἐρακλειᾶς ἀναδεικνύμενον οἱ προύχοντες τοῦ γένους καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἀνεδείκνυσαν Οἰκουμένικον Πατριάρχην· ὁ ἐκ Σηλυβρίας Ἀρσένιος ἀνεδείκνυτο μητροπολίτης Προκοπήσου, ὁ Σαμουὴλ Κύπριος Μεσημβρίας, ἐνθ' ὁ Δωρόθεος Πρώτος ἐτιμᾶτο, κατὰ τὰ μετὰ αὐτοῦ καὶ τῆς Μ. Ἐκκλησίας συμβόλαια, διὰ τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου Φιλαδέλφειας τῆς Αὐδίας· τέλος ὁ Εὐστάθιος Κλεόβουλος ἐμετρονοεῖτο Καισαρείας.

Υψηλὸς ὄρακτος ἀργῶς διακρηπῆς καὶ συντηρητικῆς ἦν ἡ ἐκκλησία· κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ' αἰῶνος Μανωλάκης ὁ ἐκ Καισαρείας διέτριψε ὡς ἔγω λόγους 'να εἰκάξω, τὸ φιλοσοφικὸν τμήμα· πτωχοὺς τινὰς αὐτῆς μαθητὰς εὐεργέτησεν ἐν ἀρχαίᾳ τοῦ ΙΙΙ' αἰῶνος ὁ εἰς Ἀπορρήτων τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1777, πενομένης, ὡς πάντοτε, τῆς Σχολῆς, ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Σωφρόνιος Β' μετὰ τῶν ἀρχιερέων ἐπῆλθε γενναίως ἐπίκουρος· κοινῇ συνδρομῇ πατριάρχου καὶ ἀρχιερέων τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀπήνεγκε ποσὸν 22,450 γρῶσιον ἦτοι, ὡς νομίζω, πλέον τῶν 53,000 φράγκων.

Σχολῆ τοιαύτη μέγαλας ὑποურγίας τῇ Ἐκκλησίᾳ παρὰ σοφῶν γνώσεων ἐστὶ οἰκίματος ἐσπερίοιο εὐπρεπούς. Σημείωσις τις, ἥτις ἐδημοσιεύθη ἐν βιβλίῳ πολυτυμῆτω, τῇ *TurcoGraecia* τοῦ Μαρτίνου Κρουσιου, περὶ ἐνός τῶν κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος διδασκάλων αὐτῆς Μανουὴλ τοῦ Μαλαζοῦ ἀναφέρει· ὅτι ἐδίδασκεν ὁ σεβαστὸς γέροντος παιδῶν in parvula et misera casa· ἴσως, περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΖ' ἐκατονταετηρίδος, ὁ φιλογενέστατος Μανωλάκης ὁ ἐκ Καισαρείας ἰδρυτῆς γενόμενος τοῦ φιλοσοφικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ τῆς Σχολῆς τμήματος ἤγειρε καὶ ἴδιον οἶκον κατὰ τὴν ἀγιοταρκικὸν μετόχιον· ἀλλὰ, περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΙΙ' αἰῶνος, καθάπερ εἰρήσκει ἐν πατριαρχι-

κῶ ἐγγράφῳ, παρὰστάντες συνοδικῶς οἱ διδασκάλοι ἐξέβηκαν τὴν καθήρησιν τοῦ οἰκοδομήματος τῆς Σχολῆς, ἡ δ' Ἐκκλησία ἠνέφεξε κατὰλογον συνδρομῶν, πρὸς ἔγερσιν ἐτέρου· ἀρχομένου τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἡ Σχολῆ ἐλειτούργει ἐν εὐπρεπίᾳ οἴκῳ κειμένῳ ἐν Ἐρακρήνῃ, ἔνθα καὶ τὰ ἑκρινὰ εἶχον πατριαρχεῖα, μηναίον τῆς πατρώας φιλοκαλίας καὶ μεγαλοπρεπείας· ἐν δὲ Φαναρίῳ ἐστοργαζοίτο ἐν ἀλλοίᾳ οἴκῳ.

Ἦνυε τῶς τὴν στενήν ὁδόν, τὴν ὁδὸν τῶν τεθλιμμένων ἢ ὁδὸς αὐτῆ ἀγα τᾶχιον ἢ βράδιον εἰς ἀνάπαυσιν, καὶ τὴν ἀνάπαυσιν ταύτην ἔχει νῦν ἡ Σχολῆ, ἐν τῷ μεγαλοπρεπίᾳ λειτουργοῦσα μέγαρχῳ, ὅπερ ἡ φιλομουσία τοῦ Γεωργίου Ζαχάρη, τοῦ Γεωργ. Κερωνοῦ καὶ τῶν πατέρων τῆς μετᾶ τῆς ἐν ἀγίῳ δρεῖ Ἀθῶ Μονῆς τοῦ βοσποικιδίου ἀνήγειρεν· ἡ parvula et misera casa τοῦ γέροντος Μαλαζοῦ, ἧς ὑπέβηεν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν λαμπρὰ ἀναπαράστασις ἢ οὐχὶ μὲν parvula ἀλλὰ misera πάντοτε οἰκία, ἡ ἀπέκνυτο τοῦ πατριαρχείου, ἐκλείπει μετ' οὐ πολὺν μηνεῖον δ' ἀντ' αὐτῆς μεγαλοπρεπείας, ὑπὸ τὴν φιλοκαλον αἰγίδα τοῦ Σουλτάνου Γαζῆ Ἀβδούλ Χαμίτ Λέν τοῦ Β', ἐγείρεται νῦν ἐπὶ τοῦ ὑπερβεν τοῦ Φαναρίου πέμπτου λόφου· τὸ μηνεῖον τοῦτο μαρτυροῖ τὴν πατροπαράδοτον ἡμῶν φιλοκαλίαν καὶ φιλογένειαν. Ἀλλὰ μηνεῖον διακρίσταντο καὶ παραμόνον ἐγεγρήθηται ἢ ἐξέουσε μορίμων πόρων πρὸς συντήρησιν αὐτῆς καὶ ἡ προαγωγὴ τῆς ἀρχαιοτάτης Σχολῆς εἰς μέγαλιν ἀκαδημίαν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν γραμμάτων.

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ.

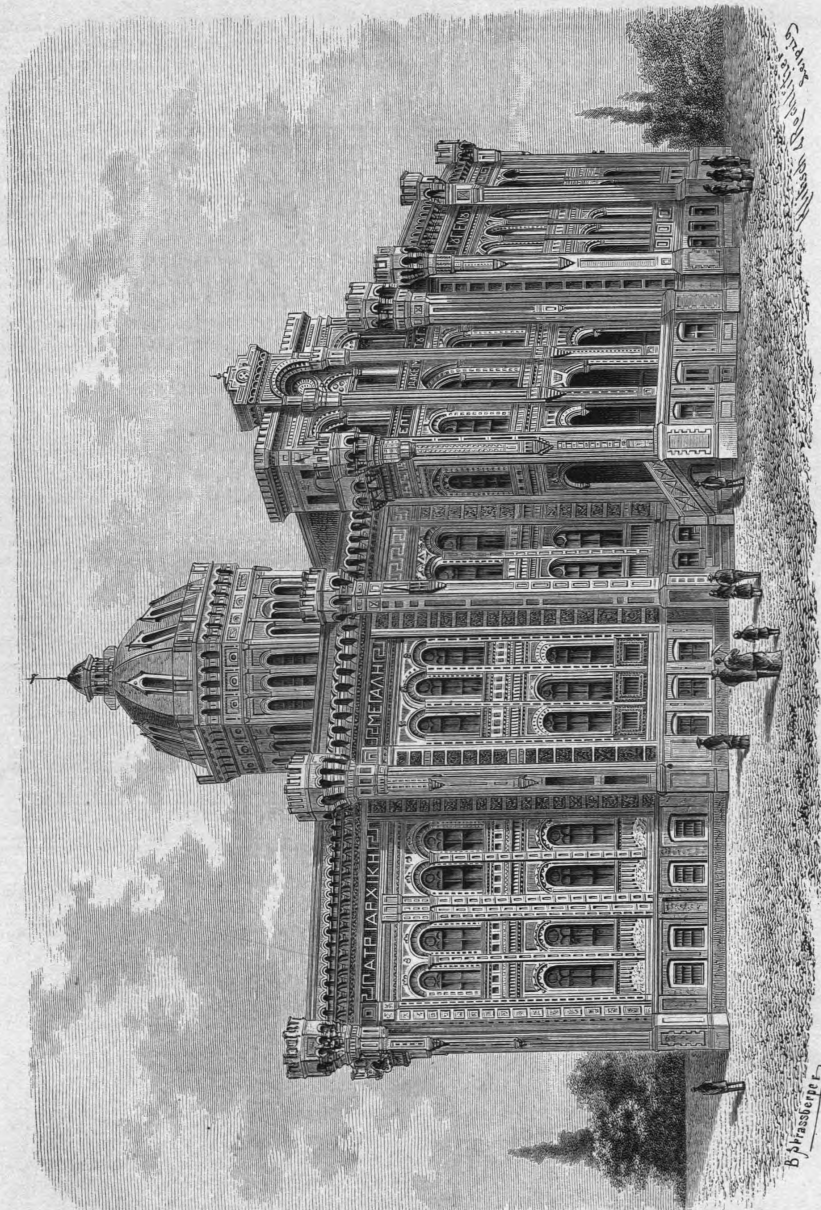
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ.

Μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἱστορικὴν σημείωσιν τοῦ κ. Μ. Ι. Γεδεῶν ἐπήχονεν βραχείας τινὰς σημειώσεις περὶ τοῦ οἰκοδομήματος.

Τὸ νέον κτίριον τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς ὠκοδομήθη ἐκ πλίνθων καὶ λίθων ἐπὶ γηπέδου 2,000 πήχεων τετραγ., τὸ ὅλον δὲ τοῦ γηπέδου μετὰ τῶν περιόλων καὶ τῆς ἀνάδοι ἔχει ἐμβαδὸν 5,500 πήχεων. Ὁ ρυθμὸς τῆς σχολῆς εἶνε καθαρῶς βυζαντινός. Μέχρι τοῦδε ἐδαπανήθησαν, κατὰ τὴν ἔκτισιν τῆς ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐπιτροπῆς, λίραι τουρκικαὶ 16,000, ἀπαιτοῦνται δ' ἐπὶ πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν προφυλαίων, τῶν κλιμακῶν, τῆς ἀνάδοι, τοῦ ἰσογείου καὶ τοῦ περιόλου λίραι τουρκικαὶ ὄμο περίπου χιλιάδες.

Θεμελιωθεῖσα τῇ 30 Ἰανουαρίου 1880 ἡ νέα οἰκοδομὴ τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς ἐνεκρίνισθη τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1882, κατὰ τὸ αὐτὸ δ' ἔτος ἐγένετο καὶ ἡ τῶν μαθημάτων ἐν αὐτῇ ἐναρξίς. Ἡ σχολῆ ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς ὑψηλοτέρης τοῦ Φαναρίου θέσεως, ἐπὶ τοῦ πέμπτου δικορφοῦ λόφου, κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Μουχλίου παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόν (ἐκκλησίαν τῶν Μογγολίων).

Τὸ γήπεδον, ἐφ' οὗ προὔκειτο νὰ οἰκοδομηθῇ ἡ Σχολῆ ἐσχημάτιζε πολύγωνον ἀκανόνιστον, τοῦθ' ὁ-

Ἡ ΕΝ ΦΑΝΑΡΙῶ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ.

περ εἰς οὐ μικρὰς δυσχερείας ἐνέβαλε κατ' ἄρχας τοὺς ἀρχιτέκτονας. Διαφόρων σχεδίων ὑποβληθέντων, ἐνεκρίθη τὸ ὑπὸ τοῦ πολυπείρου ἀρχιτέκτονος κ. Κωνστ. Δημάδου χαραχθέν, ὅπερ ἔδωκεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν σχῆμα τοξοειδὲς ἐπίμηκες, συνάμα δὲ ἱκανοποιεῖ πᾶσας τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κτιρίου ὑπὸ τὴν ἔσφιν τοῦ φωτισμοῦ, τοῦ ἀερισμοῦ, τῆς χωρητικότητος, τῆς στερεότητος καὶ τῆς ὅλης οἰκονομίας. Τὸ σχέδιον τοῦτο συμπεριέλαβε πᾶσας τὰς πέντε καὶ εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν αἰθούσας ἀπλούστατα καὶ μῆκος τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς καὶ ἐν πᾶσαις ταῖς ὀροφαῖς, ἵνα διὰ τοῦ πρωϊνοῦ ἡλίου πᾶσαι φωτίζωνται, καὶ ὑπὸ τοῦ βορειοανατολικοῦ ἀνέμου, τοῦ ὑγιεστεροῦ διὰ τὴν Κωνσταντινουπόλιν, πᾶσαι ἀερίζωνται· εἰς δὲ τὴν ὑπίσθεν νοτιοδυτικὴν πλευρὰν κατέταξε τοὺς τοξοειδεῖς διαδρόμους, τὰς κλιμακίας, τὸ ἐφορεῖον καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ὑπερσείας δωμάτια.

Τὸ οἰκοδόμημα περιέχει τὰς ἐξῆς αἰθούσας :

- 8 αἰθούσας παραδόσεων τακτικῶν ἐπὶ 1000 πῆχ. τετρ.
 1 αἶθουσ. διὰ τὸ μάθημα τῆς ἰχνογραφίας ἐπὶ 300 π.
 1 " " " " χημείας καὶ τῆς φυσικῆς ἐπὶ 250 π.
 1 " δι' ὄργανοθήκην ἐπὶ 200 π.
 1 " διὰ βιβλιοθήκην ἐπὶ 300 π.
 1 δωμάτιον δι' ἀναγνωστήριον.
 1 " διὰ χημείον.
 1 αἶθουσαν τελετῶν ἐπὶ 500 π.
 2 δωμάτια διὰ μουσεῖον φυσικῆς ἱστορίας.
 2 " διὰ τὴν Σχολαρχίαν.
 1 αἶθουσαν δι' Ἐφορεῖον ἐπὶ 160 π.
 1 " ἐν τῷ πύργῳ δι' ἀποθήκην ὕδατος ἐπὶ 160 π.
 1 " δυναμένην νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς παρατηρήσεις τοῦ οὐρανοῦ ἐὰν ἐπέλθωσιν αἱ δέουσαι μεταρρυθμίσεις ἐν αὐτῇ ἐπὶ 160 π.

Προσέτι ὁλόκληρον τὸ ἰσόγειον ἐπὶ 1800 π. οὐ τὸ πλεῖστον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ποικίλας ἀνάγκας, καὶ δὴ καὶ πρὸς κατοικίαν.

Τὴν ὅλην δὲ οἰκοδομὴν περιστεφει, ὡς διὰ λαμπροῦ στέμματος, ἢ περικαλλῆς κορωνίς τοῦ Τροβιλλοῦ, ἢ Ἀστεροσκοπεῖου, περιζωννυμένου ὑπὸ ἐξωστῶν.

Καίπερ φρονούντες ὅτι κτίρια δημοσίων σχολείων ὑπὸ τοῦ δημοσίου συντηρούμενα, δεόν νὰ οἰκοδομῶνται μεθ' ὅσον ἔνεστι σοβαρᾶς ἀπλότητος καὶ αὐστηρᾶς οἰκονομίας, καὶ ὅταν ἀκόμη κτιζῶνται ἐρῶν ὀλίγων γενναιοδώρων πλουσιῶν, οὐ δυνάμεθα μὴ ὁμολογῆσαι ὅτι τὸ κτίριον τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, οἰκοδόμημα περικαλλέστατον καὶ μεγαλοπρεπές, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς παρατιθεμένης εἰκόνας, τιμᾶ ἑξόχως τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, τὴν ἐφορεύσαν ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς Ἐπιτροπὴν, τὸν ἀρχιτέκτονα, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν μεγάλιστον καὶ δημοφιλέανδρα Γεώργιον Ζαρίφην, τὸν αἰμυνηστον Ἀνανίαν τὸν Βατοπαιδῖνον, τὴν ἱεράν ἐν Ἄθῳ Μονὴν τοῦ Βατοπαιδίου, τοὺς διαπρεπεῖς ἐπὶ ἔθνωφελῶσιν ἔργοις Στέφ. Ζαφειρόπουλον καὶ Γεώργ. Κορωνιόν, ὧν

εἰς τὰς γενναίας εἰσφορὰς ὀφείλεται τὸ οἰκοδόμημα, καὶ τοὺς λοιποὺς φιλομούσους ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενεῖς, Θ. Μαυροκορδάτον, Π. Στεφάνοβιχ καὶ Εὐστ. Εὐγενίδην οἵτινες ἀνέλαβον τὴν ἐπίπλωσιν καὶ τὸν πλουτισμὸν αὐτοῦ διὰ πάντων τῶν χρειωδῶν, καὶ οἵτινες συμπληρώσουσι βεβαίως τὸ ἔργον ἀνευρίσκοντες τὸ ὑπολειπόμενον χρηματικὸν ποσὸν πρὸς ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ. Δικαίως δὲ καὶ οἱ ξένοι οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὴν μεγάλην τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους πρωτεύουσιν θεωροῦσι τὸ κτίριον τοῦτο ὡς ἐν τῶν μᾶλλον ἀξιοθεάτων καὶ πολλοὶ τούτων μετὰ περιεργείας καὶ ἐπαίνων ἐπισκέπτονται καὶ ἐξετάζουσιν αὐτό.

Ἡ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή, ὡς ἔθνικὸν κεντρικὸν ἐκπαιδευτήριον θεωρουμένη, χρῆζει βεβαίως μελέτης ἐιδικῆς, μακρᾶς καὶ ἐμβριθοῦς. Δέον νὰ μείνῃ ὡς ἔχει σήμερον; δεόν νὰ μεταρρυθμισθῇ; δεόν νὰ εὐρύνῃ τὸν κύκλον τοῦ προγράμματός αὐτῆς; δεόν νὰ διαιρηθῇ; καὶ εἴπερ ταῦτα πάντα ἢ τινὰ τούτων δεόντ' εἰσι, εἰσὶν ἄρα καὶ δυνατὰ; Τὰ ζητήματα ταῦτα μελετᾶ, πεποίθαμεν, ἡ Μ. Ἐκκλησία, ἡ σεβ. τῆς Σχολῆς Ἐφορία, ἡ Σχολαρχία, καὶ ὁ καθηγητικὸς σύλλογος. Τὴν Σχολὴν διευθύνει σήμερον εἰς τῶν παρ' ἡμῖν λογιωτέρων κληρικῶν, τῶν ἐμπειροτέρων καθηγητῶν καὶ τῶν εὐγλωττοτέρων ἱεροκήρυκων, ὁ ἀρχιμ. κ. Γρηγ. Παλαμάς, διδάσκουσι δ' ἐν αὐτῇ καθηγηταὶ παλαιοὶ τε καὶ νεώτεροι, ὧν πολλοὶ δύνανται νὰ τιμήσωσι καὶ ἔδρας πανεπιστημίου. Πρὸ ὀλίγων ἔτι ἐτῶν ἡ Σχολή ἦν καθαρῶς Γυμνάσιον· ἀλλ' ἀπὸ τινος συνηνώθη μετ' αὐτῆς ἡ ἄλλοτε προκαταρκτικὴ λεγομένη Σχολή καὶ οὕτω σήμερον ἡ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή τυγχάνει οὕσα πλήρες, οὕτως εἰπεῖν, ἐκπαιδευτήριον, ὅπερ παραλαμβάνον τὸν μαθητὴν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, ἐπαγγέλλεται νὰ μορφώσῃ αὐτὸν ἐν πλήρει τῇ σειρᾷ τῶν ἐγκυκλιῶν μαθημάτων. Ἡ Σχολή αὕτη εἶναι τι αὐτοτελὲς καὶ ἄσχετον πρὸς πᾶσαν προπαιδευσιν ἢ ἐιδικὴν μόρφωσιν, προπαρασκευάζει δὲ πολίτας, παραδεχομένη τούτους ἐὰν κατέχωσι στοιχειωδεστάτας τινὰς γνώσεις διαγραφόμενας ἐν τῷ Κανονισμῷ. Εἰσὶν οἱ φρονούντες ὅτι ἡ Σχολή ἀπρτιζούσα ὀργανικὸν τι ὅλον, ἐστὶν ἐπομένως ἀδιαίρετος καὶ ἀτμητος, ὡσπερ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. Ἐτεροὶ ὅμως ἀλλοίαν ἔχοντες γνώμην παραβάλλουσι ταύτην πρὸς ἀμαξοστοιχίαν καὶ φρονούσιν ὅτι ἡ ἀτμομηχανή δεόν νὰ σύρῃ ὀπισθεν αὐτῆς τόσας ἀμάξας ὅσαι ἀναλογουσι πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ. Ἀλλὰ, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, ταῦτ' εἰσι ζητήματα μελετητέα. Ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦτο μόνον τὸ ἐφ' ἡμῖν παρατηροῦμεν, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, ὅτι ἡ ἐπισώρευσις τῶν μαθητῶν, καὶ ἰδίως εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις, εἶνε τοσαύτη ὥστε ἀναντήρητόν ἐστιν ὅτι παρακωλύει ἐπισηθῶς τὴν πρὸσδὸν τῶν μαθητῶν. Ἐν τῇ Σχολῇ ἐκπαιδεύονται σήμερον 748 μαθηταί, ἐκ τούτων δὲ αἱ κατώτεροι τάξεις περιέχουσι: Τάξις Α'. μαθ. 115, Β'. 135, Γ'. 120, Δ'. 119, καὶ Ε'. 107, ἧτοι ἐκάστη τάξις ἀπαρτίζει σχεδὸν σχολεῖον ὁλόκληρον!

Υποδεικνύοντες ὡς αἰτίαν τῆς μὴ ἐπαρκούς προόδου τῶν μαθητῶν τὴν πληθώραν αὐτῶν ἐν ταῖς τάξεσιν, εὐχαρίστως ἐπιπροστίθεμεν ὅτι τοῦτο παρετηρήθη τὸ πρῶτον ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν διδασκόντων, ὅτι ἡ σεβ. Ἐφορία, ἣν ἀπαρτίζουν ἀρχιερεῖς καὶ λαϊκοὶ ζηλωταὶ καὶ δραστήριοι, σκέπτονται

ἐμβριθῶς περὶ τούτου καὶ ὅτι δὲν θὰ βραδύνωσιν, ἐλπίζομεν, ν' ἀνεύρωσι τὸν τρόπον, δι' οὗ δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ θετικώτερον ἢ καρποφορία τῆς μετὰ πολλῶν κόπων καὶ δαπανῶν γινομένης ἐν τῇ Σχολῇ διδασκαλίας.

Περατοῦντες τὰς βραχείας ταύτας σημειώσεις παρατιθέμεθα τὸ ἐπόμενον λακωνικὸν καὶ ἐκφραστικώτατον ἐπίγραμμα εἰς τὴν Σχολήν, συνταχθέν ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ ἀρχιμανδρίτου κ. Γερμανοῦ Ἀφθονίδου, κληρικοῦ διακρεποῦς ἐπὶ πολλαῖς καὶ ποικίλαις γνώσεσι καὶ ἐργασίαις καὶ ἐπὶ ποιητικῇ ἔμψυξιν καὶ μουσικῇ δεξιότητι, ὁμοιοπαχοῦς δ' ἀτυχῶς, κατὰ τὸ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὀδυνηρὸν ἀτύχημα, ἀρχιῶν αὐτοῦ καὶ αἰμυνήστω φίλῳ καὶ ἐν πολλοῖς συνεργῆται.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει

ΜΕΓΑΛΗΝ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΝ

Ποιηθὲν ὑπὸ

ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΑΦΘΟΝΙΔΟΥ.

Ἔστη' ἐδῶ ὁ λαμπρὸς σταυραετὸς τῆ μεγάλης φωλιάς του,
Κι' ἄφροντο μάτι ὑψηλὰ ῥίχνει, γιατί ἀπ' ἐκεῖ
Πέφτει τὸ μάνα καὶ τρέφονται τόσα παιδιὰ ποὺ σκεπάζουν
Μὲ περηφάνεια τὰ δαδ' ὀρθάνοικτὰ του φτερά.

Ἐδημοσιεύθησαν ἄλλοτε διὰ τῶν ἐφημερίδων δύο ἑτερα ἐπιγράμματα ἠρωελεγεῖα εἰς τὴν αὐτὴν Σχολὴν ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ ἐριτίμου φίλου ἡμῶν, τοῦ καθηγητοῦ κ. Λεάνδρου Ἀρβανιτάκη. Ἐκ τῶν δύο τούτων ἐπιγραμμάτων κατηρτίσθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ καθηγητοῦ τρίτον, πληρέστατον καὶ λίαν ἐπιτυχές, ὡς πάντα τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ κελύφους ἀπαρρέοντα, ὅπερ ἀνέκδοτον τέως, παρατιθέμεθα ὡδε:

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Λεάνδρου Ἀρβανιτάκη.

Ἐντε Ἰωακείμ τρίτος ἴδρον ἐκόσμεε θῶκον
Ἐπταλόφου κλυτῆς ἀκαμάτως μογέων,
Κυδαλίμου δαπάνησι Γεωργίου, Ἐλλάδος εἴχου,
Νικόλεώ τ' ἐσθλοῦ, τῶν Ζαριφῶν ἐπίκλην,
Ἐταγέων Πατέρων τε Μοῦσης Βατοπαιδίου ἱρῆς
καὶ Ζαφειροπόλου μουσοτραφοῦς Στεφάνου,
Ἐψερεφὲς τόδ', ἐδάμητον, μέγα, θαῦμα ἰδέσθαι,
Ἰδρῦται σεμναῖς Πιερίσιν τέμενος.
Ξεῖνοι ἄρ' οὐκέθ' ἐν οἶον ἐν Ἐπταλόφῳ μετόπισθε,
δοιά δ' ἀγάσσονται τῆς σοφίης τεμένη.
Δεῦτ' ἄγε μουσοπόλοι Βυζαντίου εἰσιτε κοῦροι,
καὶ πύμπλασθε ἄδην ψυχροτρόφου σοφίης.
Ὀνομα δὲ κτιτόρων μεγαθύμων ὑμνέετ' αἰέν,
Ἐνεργέων μεγάλων μήποτε λιθόμενοι.

ΕΚ ΠΕΙΝΗΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΑΦΝΗΦΟΡΟΥ.

(Διήγημα ἱστορικόν).

Τὸ ἐπόμενον γεγονός δὲν ἀνήκει εἰς τὴν χορείαν τῶν φαντασιωδῶν μυθιστορικῶν πλασμάτων, ἀλλ' εἰς τὴν θλιβεράν πραγματικότητα, συμβῆν πρό ἐννέα μόλις ἔτων καὶ μάλιστα οὐχὶ ἐν ἀπωτάτῃ τινὶ ἐρήμῳ ἀφρικανικῇ χώρῃ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τῆς Εὐρώπης, ἐν Βερολίνῳ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1874, πλούσιος ἀστὸς τῆς πρωσικῆς πρωτεύουσας ποθὼν νὰ προσενέγκῃ συμβουλὴν τινὰ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, ἔπραξεν ὅ,τι συνήθως οἱ φιλόμουσοι τῶν ζαπλοῦτων ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσι πράττουσι, συνέστησε δηλονότι διαγωνίσματα, ὅρισας τὰ ἐξῆς ἐπαθλα, ἦτοι 140 τάλληρα ὡς γέρας τῷ συγγράψοντι τὸ ἀριστον ὑπόμνημα ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας, ἰσχύρισμα δὲ ποσὰ ὠρίσε τοῖς συντάξουσιν ὑπομνήματα περὶ ἀστρονομίας, περὶ γεωλογίας, περὶ ποιήσεως καὶ περὶ μεταφυσικῆς ἕτερον γέρας ἐκ 385 ταλλήρων προσνήθη τῷ συγγραφεὶ ἀρίστου μυθιστορήματος καὶ ἕτερον ἰσχύρισμα τῷ συντάξοντι τὸ ἀριστον ποίημα, ἦτοι ἐν ὅλῳ ἑπτὰ διαγωνίσματα.

Ἐπιτροπὴ ἑλληνοδικῶν συγκροτηθεῖσα ἐκ καθηγητῶν τῶν διαφόρων γερμανικῶν πανεπιστημίων ὠρίσθη ἵνα κρίνῃ τὰ εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἀποσταλέντα πονήματα καὶ ἀπονεμῇ τὰ ἐπαθλα εἰς τοὺς δαφνηφόρους.

Τὰ ἀποσταλέντα πονήματα ἦσαν πολυάριθμα καὶ ὁ διαγωνισμὸς ἐγένετο κατὰ τὸν συνήθη καὶ γνωστὸν τρόπον, ἦτοι ἕκαστος συγγραφεὺς εἶχε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνσφραγίστον ἐντὸς δελτίου, ἐφ' οὗ ἦν ἐπιγεγραμμένον ῥητόν τι ἢ εἰκονικὸν ὄνομα, τὸ αὐτὸ δὲ ἐφέρετο καὶ ἐπὶ τοῦ χειρογράφου, ἵνα μετὰ ταῦτα ἀποδειχθῇ ἡ ταυτότης τοῦ συντάκτου ἐκαστοῦ βραβευομένου πονήματος.

Ἡ κρίσιμος ὥρα ἐπέληθεν ἐν μέσῳ συρροῆς ἐλευκτοῦ κόσμου ἀνεγνώσθη τῶν ἑλληνοδικῶν ἢ ἔκθεσις καὶ ἤρξατο ἡ ἀποσφράγισις τῶν δελτίων.

Τὸ βραβεῖον τῆς μεταφυσικῆς ἀπενεμήθη τῷ Μάξ Μάρκμαν.

Ἀπαγγελέντος τοῦ ὀνόματος τούτου, ἠγέρθη ἐκ τοῦ κύκλου τῶν παρεστῶτων νεανίας ἀβληχρὸς, κήτωχος, πελιὸς σχεδὸν τὴν κόμην, ῥακενδύτης, τὸν οἶκτον ἐκαστοῦ προκαλῶν διὰ τῆς ταλαίνης αὐτοῦ μορφῆς καὶ τῆς ἀθλίης περιβολῆς. Προχωρεῖ βραδέως καὶ κοπιωδῶς πρὸς τὸν ὀκρίσαντα τῶν ἑλληνοδικῶν. Ρίγος συγκινήσεως κατέλαβε τοὺς θεατὰς, ὧν τὰ βλέμματα ἐν μέσῳ βραθυτάτης καὶ θλιβερᾶς σιγῆς παρεκλούθησαν τὸν ὀλυμπιονίκην. Ἄλλὰ, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ προεδρεύων ἐνεχείριζεν αὐτῷ τὴν δάφνην, ἡ αἴθουσα τοῦ ἀκροατηρίου, ὡς ὑπόνομος πυρίτιδος εἰς ἣν μετεδόθη σπινθὴρ, ἐπατάγησε καὶ ἐσεισθη ἐκ τῶν θορυβωδεστῶν καὶ παρατεταμένων χειροκρατήσεων, τὴν δὲ νεκρικὴν σιγὴν διεδέξατο ἐνθουσιασμὸς καὶ ἐπευφημίαι, Ὁ νεκρὸς καὶ πτωχὸς ὀλυμπιονίκης, τεθορυβημένος, φλογερὰς ἔχων τὰς πα εἰς, ἐπανῆλθεν αἰδήμων εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ.

Ἐπέρχεται μετὰ ταῦτα δεύτερον διαγωνίσμα, τὸ τῆς ἀστρονομίας, καὶ ὁ γραμματεὺς, ἀποσφραγίζων τὸ δελτίον, ἐκφωνεῖ τὸ ὄνομα τοῦ . . . Μάξ Μάρκμαν τὸ ἀκροατήριον ἐκπλήττεται καὶ χειροκρατεῖ αὐθις ἐνθουσιωδῶς.

Ἀποσφραγίζονται εἶτα τὰ δελτία τῶν διαγωνισμάτων τῆς γεωλογίας, τῆς ποιήσεως, τῆς ἱστορίας, καὶ ἐν ἐκάστῳ ἐκφωνεῖται τὸ ὄνομα Μάξ Μάρκμαν.

Ἡ συγκίνησις, ὁ ἐνθουσιασμὸς, ἡ ἐκπλήξις, κατεκυρίευσαν οὐ μόνον τοῦ ἀκροατηρίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑλληνοδικῶν. Ζήτην ὁ Μάρκμαν! ἀνεκράχυσαν ἐν σώματι οἱ παρεστῶτες, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, παῖδες καὶ γέροντες! καὶ δάκρυα χαρᾶς ἔρρεον ἐπὶ πλάσης παρεῖας.

Ὁ νεκρὸς Μάρκμαν προσέκλινεν εὐχαριστῶν κατὰ πᾶσαν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀναφώνησιν· ἀλλ' ἦν τὴν ὄψιν σκυθρωπύτατος· οὐδεμίαν ἐνδειξίαν χαρᾶς ἢ μειδίαματος ἐφάνετο ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ἐκαστοτε δὲ προσερχόμενος εἰς τὸν ὀκρίσαντα ἵνα λάβῃ τὴν δάφνην καὶ τὸ γέρας ἐδείκνυε καὶ ἄκων ἐπίτασιν τῆς κοπώσεως ὑπ' ἧς κατείχετο. Ἀφ' ἐτέρου ἡ ὀμήγουρις, παρὰ τὰς χειροκρατήσεις αὐτῆς τὰς ἐνθουσιώδεις, ἐνεφορεῖτο προφανῶς ὀδυνηροῦ τινος συναίσθηματος· ἐφάνετο ἐπιθυμοῦσα νὰ πανηγυρίσῃ ἀνυψοῦσα ἐν θριάμβῳ τὸν ἐκτακτὸν τοῦτον ἥρωα, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἐφάνετο μὴ τολμῶσα νὰ θίξῃ αὐτόν.

Δύο διαγωνίσματα ἐλείποντο προσέτι νὰ κριθῶσιν, ἦτοι τὸ ἀριστον μυθιστορήμα καὶ τὸ ἀριστον ποίημα.

Πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἀτενίζουσι πρὸς τὸν γραμματέα τῆς ἐπιτροπῆς, ἀποσφραγίζοντα τὰ δελτία.

— Μάξ Μάρκμαν! Μάξ Μάρκμαν! ἀναφωνεῖ δις ἑξάλλος ὁ γραμματεὺς.

Τὸ βραβεῖον ποίημα ἐπιγράφεται: Ὁ διδάσκαλος τοῦ χωρίου. Εἰς τῶν ἑλληνοδικῶν ὁ κ. Berthold Auerbach, ἐδήλωσεν ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ὅτι ἐν τοῖς ποιήμασιν, ὅσα ποτὲ ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἀνέγνω, τὸ προκείμενον ἦν ἐν τῶν χαριεστέρων καὶ καλλιτεχνικωτέρων, ὁ ἑπαινος δ' οὗτος ἤθελε βεβαίως καταστήσει ὑπερήφανον πάντα ἄλλον ποιητὴν, πλὴν τοῦ ἐν λόγῳ νεανίου.

Ὁ Μάρκμαν προσήλθε τὸ τελευταῖον ἵνα λάβῃ τὸ μετὰ τοσοῦτω θερμῶν ἐγκωμίων ἀπονεμόμενον αὐτῷ γέρας, ἀλλ' ἦν πολλῶ ὠχρότερος ἢ πρότερον καὶ μάλιστα ἠδύνατο νὰ βηματίσῃ.

Φθὰς πρὸ τοῦ ὀκρίσαντος ἔλαβε μηχανικῶς πῶς τὸ ἐγγχειριζόμενον αὐτῷ ἐπαθλὸν καὶ ἔπεσε τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀναίσθητος, λιπόθυμος . . .

Πάντες ἔσπευσαν πρὸς βοήθειαν τοῦ ἀτυχοῦς νεανίου, ὃν μετὰ πολλῆς προφυλάξεως μετεκόμισαν εἰς παρακείμενον δωμάτιον· προσέδραμον πᾶρατα ἰατροὶ, οἵτινες διὰ δραστηρίων μέσων κατώρθωσαν νὰ τὸν ζωογονήσωσι, ἀλλὰ δι' ὀλίγας μόνον ὥρας.

Μετὰ τέσσαρας ὥρας ὁ Μάξ Μάρκμαν ἀπέβη.

Κατ' ἀρχὰς ὑπετέθη λιποθυμία προξενηθεῖσα ἐκ συγκινήσεως· ἀλλ' ἀπεδείχθη μετὰ ταῦτα ὅτι μακρὰ ἔτη δυστυχίας καὶ στερήσεων καὶ ἐπίπονος μελέτη

καὶ ἀγρυπνία μετὰ στομάχου κείποτε κενού κατηνάλωσαν τὰς ζωτικὰς δυνάμεις τοῦ ἔκτακτον μεγαλοφυῶν πρωίμως ὑπισχνουμένου τέλανος νεανίου· ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἔμεινε μικρὰ τις ἀμυδρὰ καὶ ἡμίθεστος φλοῦς, πνοῆς δὲ ἐλαφρᾶς πνευσάσης ἀπεσβέσθη τέλειον!

Ὁ Μὰς Μάρκμαν, ὁ νικητὴς ἐπὶ τὰ διαγωνισμάτων, ἀπέθανε κατὰ γράμμα ἐκ πείνης!

(*Ἐκ τῆς Γαλλίας.*)

ΛΟΓΙΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΑΙΑ ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ πρὸς Θ. ΚΑΪΡΗΝ.

Ἐπὶ τὸν μέγαν καὶ φείρρον χεῖμαρρον τῶν κατιόντων γενεῶν συγκαταφέρεται ὑποβρύχιος καὶ ἀφανὴς ἡ ἀενάως βρούσα πηγὴ τῆς Θείας Γνώσεως, ποῦ μὲν διαυγάζουσα ἐν ἀταραξίᾳ, ποῦ δὲ καταδηλωμένη ὑπὸ τῶν φιλοκαίμων αὐτῆς ἀνερευνητῶν. Οἱ δὲ μὴ συνιέντες τὴν ἀλήθειαν ταύτην, παραρριέντες ἀπὸ τῆς μεγάλῃς κοιτίδος διεσκαδίσθησαν εἰς ἐρήμους καὶ εἰς ἔλη καὶ βάλτους κατελιμνάσθησαν, ὑφ' ὧν ἀνεφύσαν τὰ δηλητήρια φάρμακα τῆς ἀσεβείας πρὸς ἐξουθενωσιν πάσης θειοτέρας ἀρετῆς. Ἴδου ἐπὶ παραδείγματι ἄμα διεθρῦλλθη ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἡ καταστροφὴ τῆς ἐπιχωρίου σκωρώσεως θρησκείας καὶ τὸ στιλπνόλαμπρον κήρυγμα τοῦ ἐπὶ τὸν ὄρθον λόγον ἐπικροδομημένου θεοσεβισμοῦ, ἀφηνίασαντα τῆς πρὶν αὐστηρίας πλείστα καταστρηνῶντα μειράκια, ἀντέστησαν ὑπὸ τὴν κραταίην τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς φιλοσοφίας αἰγίδα κατὰ πάσης ἀρχαίας σεμνότητος καὶ χρυσοθηείας, ἀπέπτυσαν τὸν γαλινὸν τοῦ συνειδότος συγκυλούμενοι ἐπ' ἀδείας εἰς τὰ χαμαιτυπεῖα τῶν πόλεων, περιφρονούντες τοὺς εὐσεβοῦντας αὐτῶν ὁμογενεῖς, ἐν οἷς καὶ τοὺς ἰδίους γεννήτορας, βλασφημοῦντες ἀναφανδὸν εἰς τὸ πάνσεπτον διὰ τὸσα ἔθνη ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἀποστρεφόμενοι ἐπιδεικτικῶς τὰς πρὸς τὸν Ὑψιστον εὐχὰς καὶ δεήσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὑβρίζοντες ἐνώπιον ἡμῶν τὸν γλυκύτατον Ἰησοῦν, δυσανασχετοῦντες σκληραυχένως εἰς τὸν ζυγὸν τῶν κοινοῶν καὶ κυβερνήσεων. Τοιαῦτα κκοήθη καὶ συρροῶν παιδάρια, οὐχὶ πάντως πρὸς ἀγαθὴν τῆς νεωστὶ διύλισμένης θρησκείας των σύστασιν, εἰσὶν οἱ πολλοὶ σου θιασῶται, οἱ δὲ αὐτὸ τοῦτο θεοποιούντες σε. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα θέλει σοὶ ἐλθεῖαι λεπτομερέστερον ὁ πανσιώτατος κύριος Θεοκλήτος, καὶ παραστήσει τὸν ἐπιεικόμενον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἠθικὸν ὄλεθρον ἐνεκα τῆς εἰς τὴν πάτριον χριστιανοσύνην ψυχρότητος τῶν γραμματιζομένων. Ταῦτα δὲ βαθέως διανοούμενος, ὦ Θεόφιλε, φείσαι τοῦ λαοῦ καὶ σεαυτοῦ· ἀποκήρυξον γενναίως τὰ σκότια ταῦτα κηρύματα τοῦ πειρασμοῦ· «Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις», μὴ ἐκπλήττου εἰτις τῶν ἀλλογενῶν ἰδίῳ τύφῳ δουλεύων, ἐβύθισε τὴν δόξαν αὐτοῦ εἰς τοὺς βορβόρους τῆς δυσσεβείας,

ἐπισπῶν τὰς δημοσίους κατάρχας· ἐλέους μᾶλλον ἢ ζήλου ζήξῃ εἰσι ταῦτα. Γενοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ πατέρων σου· βιάδισε θαρραλέω ποδὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν σου, ἐν ἣ καὶ ἐγεννήθη καὶ ἐτρόφη, καὶ ἠύξισας καὶ ἐχρίσθη τῷ ἐλέῳ τῆς χάριτος ἱερεὺς Κυρίου· μὴ ἀισχυθῆς τοὺς ὑποκένους πιθήκους τῶν ἀλλοτρίων φρονημάτων· κατὰλιπε τὸν χιτῶνα εἰς τὴν προσλιπαροῦσάν σε μοιχαλίδα καινοτομίαν, καὶ δεῦρο στήθι μεθ' ἡμῶν, ὦ Θεόφιλε! Σὲ ἀπαιτεῖ ἡ πατρίς· χάρισαι καὶ τὰς τελευταίας σου ταύτας ἡμέρας εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἴδου τὸ τῆς πρωτευούσης Πανεπιστήμιον χρῆζον τῆς σοφῆς σου διδασκαλίας· δύνασαι ἐν αὐτῷ νὰ τετραγωνίσῃς τὸν ἐγκέφαλον διψαλέων νεανιῶν συρρευσόντων ὑπὸ καθηγετικὴν προσέεδραν σου, ἐξ ὧν εἰς κἀγὼ ὁ ἐλάχιστος, καὶ νὰ ὠφελήσῃς τὸ γένος διδάσκων τὰ τε αἰθέρια καὶ ἐπίγεια, οὐχὶ κλεπτάδην καὶ ὑπεσκαλμένως, ἀλλ' ἐν τῷ φωτὶ τῆς ἡμέρας ἀφοδῶς καὶ καθαρώς. Ἐχεις καὶ ἕτερον στάδιον οὐχ ἦττον ἐνδοξον καὶ θεοφιλέ· ἔχεις, Πάτερ, τὴν Ἐκκλησίαν κήρυξον μὲ τὸ ἐνόν σοι χάρισμα τῆς σοφίας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς· ἐμπνευσον αὐτοῖς τὸν ἔρωτα τῆς εὐαγγελικῆς ἠθικῆς, καὶ στήριξον αὐτοὺς ὀλισθαίνοντας εἰς τὸν φόβον τοῦ Κυρίου. Καταχρῶνται οἱ ἱερεῖς; διδάξον, συνέτισον, ποδηγέτησον, διδάσκαλε, ἐπιόησον τὰ πρόσφορα μέσα τῆς διορθώσεως. Παραβαίνουσι τὰ χρέη των οἱ ποιμένες; νουθέτησον εὐαγγελικῶς, ἀδελφικῶς, ὡς οἰκείος ἐν τοῖς οἰκείοις. Λησμονοῦμεν ἡμεῖς τὸν Θεόν; παραβαίνομεν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ; «ἐλεγξον, ἐπιτίμησον,» παρακάλεισον ὡς ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ, ὡς πατήρ, ὡς διδάσκαλος· σοὶ ἐσμέν ἡμεῖς, καὶ σὺ εἰ ἡμέτερος· ἐν τῷ αὐτῷ περικυλίῳ καὶ ἀμαρτάνομεν, καὶ μετανοοῦντες συγχωρούμεθα· «ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα ἐσμέν»· μὴ θέλε νὰ μένης μόνος ἐξόριστος τῆς ὀλομελείας ἡμῶν καὶ ἡμεῖς λυπούμεθα, καὶ σὺ στενάζεις τὸν χωρισμὸν σου· ζῆσον μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῶν τὰς λοιπὰς σοὶ ἐτι ἡμέρας. Ἐγρήρασας πλέον, Θεόφιλε! εἶθε μὲν νὰ βραδύνη ἔτι, ἀλλ' ἐγγίξει κατὰ μικρὸν ἡ πεπρωμένη τοῦ θανάτου σου μοῖρα, μέλαινα ἀληθῶς καὶ πικρά. ὦ! μὴ ἀπέλθῃς ἀφ' ἡμῶν ἀδάκρυτος, ἀκτερεῖστος, ὡς ξένος ἐν ἀλλοδαπῇ· ἄς ἀνοιγῶσιν εἰς τὸν νεκρὸν σου αἱ πύλαι τῆς Ἐκκλησίας, ἄς ἀναφῶσιν αἱ τῆς ἐξόδου σου λαμπάδες, ἄς ψάλλωμεν ἐπὶ τοῦ λειψάνου σου τὴν πένθιμον ἀκολουθίαν, καὶ δίδοντές σοι τὸ τελευταῖον ἡμῶν ἀσπασμὸν, ἄς σπείσωμεν ἐπὶ σοὶ τὸ ὄφελόμενον δάκρυ, συνοδεύοντές σε περίλυποι μέχρι τῆς τάφου, καὶ ἄς καταγράψωμεν ἐπειτα τὸ ἄληστον ὄνομα τοῦ Θεοφίλου εἰς τοὺς κώδικας τῆς ἐκκλησίας μετὰ τῶν μακκαρίων ἡμῶν πατέρων εἰς μνημόσυνον αἰώνιον. Οἱ κεκοιμημένοι ἡμῶν ἀδελφοὶ δὲν μεταβαίνουσι, κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁμολογίαν, εἰς τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας καταλύοντες ὡς εἰς σταθμούς ἐρημέρους αἰθέριοι περιηγηταί, ἀλλὰ ζῶσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ἀόρατοι περιμένοντες ἄσπασθῶσιν ἕνα ἕκαστον ἡμῶν ἀπεκδυομένους τὴν σάρκα καὶ τὰ πύθη τῆς· πρὸς αὐτοὺς καὶ ἡμεῖς οἱ περιλειπόμενοι ὡς πρὸς πικρόντα ἔχομεν τὴν παρηγορίαν

νὰ συνομιλῶμεν ἀδικαίπτως ἐν ταῖς προσευχαῖς ἡμῶν ὡς περ ὑπὲρ τῶν ζώντων, οὕτω καὶ ὑπὲρ αὐτῶν δεόμενοι, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀφωρίσαμεν τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, καὶ δις τοῦ ἔτους εορτάζομεν ἐπ' αὐτοῖς, ὅτε οἰώνει ζῶντες συμπαρίστανται καὶ συνδιόγουσι μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. «Οὐ γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς ἡμῶν Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων». ὦ! μετὰ ποίας σοβαρᾶς διεγέρσεως θέλομεν ἀνακαλεῖ τὴν μνήμην ἐν ταῖς συνάξεσιν ἡμῶν, παραπέμποντες τὸ μακκαρίον σου ὄνομα εὐλογοῦμενον εἰς γενεάς γενεῶν, μετὰ τῶν Εὐγενίων καὶ Θεοτοκῶν καὶ τῶν λοιπῶν διδασκάλων τῆς Ὁρθοδοξίας. . . .

Ταῦτα ἐτόλμησα νὰ σοὶ γράψω κατὰ τὴν παρούσαν ἡμέραν, καθ' ἣν εορτάζουσιν οἱ χριστιανοὶ τὴν γεννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπιθυμῶν, μὰ τὴν ἱερὰν ἀλήθειαν, τὴν ἐπ' ἐκδοκὸν σου εἰς τὴν ἡμετέραν κοινωσίαν, ἀνυπόμονος νὰ κατασπασθῶ προσεχῶς τὴν εὐλογοῦσάν με χεῖρά σου εἰς τὸ κλεινὸν ἔδαφος τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου ἐν ἔθνος σὲ περιμένει μὲ ἴσην ἐπιθυμίαν. Ζητῶν δ' οὐκ ἔτι συγγνώμην διὰ τὴν ἄμετρον μακρηγορίαν μου ὑποσημειούμαι.

Τῆς σῆς σφοδρολογιότητος
Θαυμαστῆς ταπεινότητος
ΠΑΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.
Ἀθήνησι, 1840. Δεκεμβρίου 25.

ΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ
ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

Ἀξιοπεριέργον βιβλίον ἐξέδωκε πρὸ δεκαπενθημέρου ὁ κ. Ε. Οὐδσον ἐπιγραφόμενον Ἰστορία τῶν ἐν Ρώμῃ Ἰουδαίων ἀπὸ τοῦ 160 ἔτους π. Χ. μέχρι τοῦ 604 ἔτους μ. Χ. Ἐν τῷ ἀγγλικῷ Ἀθήναιον συνίστησιν αὐτὸ ὡς διδασκτικώτατον καὶ συγχρόνως εὐχάριστον ἀνέγνωσμα. Ὁ συγγραφεὺς ἐχρησιμοποίησε πάσης τῆς περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτοῦ σωζομένης πληροφορίας. Καὶ διὰ μὲν τὴν π. Χρ. ἐποχὴν συνεβουλεύθη τοὺς Ἑλληνας καὶ Ῥωμαίους συγγραφείς, διὰ δὲ τὴν μ. Χρ. τὰς τελευταίας κριτικὰς ἐρεῦνας. Ὁ κ. Οὐδσον ἀποδεικνύει σὺν ἄλλοις ὅτι ὁ ἐν Ρώμῃ χριστιανισμὸς ἀνεφάνη τὸ πρῶτον πρὸς τοὺς Ἑβραίους. — Ἀναγγέλεται ὅτι ἡ ἕκτη σύνοδος τοῦ Διεθνούς Φιλολογικοῦ Συλλόγου γενήσεται κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἐν Ἀμστερδάμῳ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ Σύλλογος οὗτος προεκήρυξε διαγωνισμὸν περὶ συντάξεως ἄδοκίμου περὶ τῆς κατὰ τὸν 17^{ον} καὶ 18^{ον} αἰῶνα ἐλευθερίας τῆς κρίσεως καὶ τοῦ πνεύματος ἐν Ὁλλανδίᾳ. — Ἡ ἐν Γερμανίᾳ παραγωγή νέων βιβλίων καὶ χαρτῶν κατὰ τὸ ἔτος 1882 ἀνήλθε μέχρι τοῦ ἀριθ. 14,794 ἀπέθαντι 15,191 τοῦ ἡγουμένου ἔτους. Ἐν τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ τοῦ καταλόγου τούτου παρατηρεῖται σπουδαία ἐλάττωσις ὡς πρὸς τὰς ρωσικὰς ἐπιστήμας, τὴν νομικὴν καὶ τὴν θεολογίαν. Ἀπ' ἐναντίας δὲ μεγάλην αὐξήσιν δεκνύουσιν οἱ κατὰ τοὺς τῶν μαθηματικῶν, φιλοσοφικῶν καὶ γλωσσολογικῶν βιβλίων.

— Ἐν Καλιφόρνη συνέστη πρὸ τινων ἐδομητῶν ἔταιρία πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν βεδικῶν σπουδῶν, ὀνομαζομένη Βέδα-Buda-laba. Τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν ἐνεκαινίασεν ὁ πανδίτης βραχυμᾶνος Βραχυμᾶβράτας Βαυαυδακᾶς, ὅστις ἀφοῦ ἐψάλε βεδικὸν ὕμνον ὠμίλησεν εἰσαγωγικῶς περὶ τῆς προόδου καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν βεδικῶν σπουδῶν.

— Τῇ 31 Ἰανουαρίου (ε. ν.) τοῦ παρόντος ἔτους ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ ἐν Βιέννῃ ἀστρονόμου I. Παλιτσᾶ νέος μικρὸς πλανήτης. Τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην ἐχαίρεισαν οἱ ἀστρονόμοι ὡς πρώτην τοῦ νέου ἔτους, καταλέξαντες αὐτὴν ὑπὸ τὸν ἀριθ. 232 τοῦ γενικοῦ καταλόγου τῶν μικρῶν πλανητῶν. Ἄλλ' ὑπάρχει εἰσαεὶ μικρὰ τις ἀμφοβολία μήπως ὁ πλανήτης οὗτος εἴη ὁ αὐτὸς καὶ ἡ Βυδλῆς, ἥτις παρατηρήθη ἐν Δρέσδῃ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

— Πρὸ τινων ἡμερῶν ἐπωλήθησιν ἐν Παρισίοις εἰκονογραφήματα τινὰ διαφόρων ζωγράφων εἰς τὰς εἴξῃ τιμὰς:

Πίναξ ἐπιγραφόμενος Kermesse ὑπὸ τοῦ ζωγράφου Delacroix.	ἀντι φρ. 7,000
Ἡ ἐν Παρισίοις εἰσοδος τοῦ Καρόλου Ζ' ὑπὸ Ingres	» » 1,550
Πέτρος ὁ ἐρημίτης ὑπὸ Meissonnier	» » 5,000
Gardeuse de chèvres ὑπὸ Millet	» » 11,000
Τὸ δάσος τοῦ Φονταινεβλώ ὑπὸ T. Rousseau.	» » 1,100

Ἐτερα δὲ τριακόσια εἰκονογραφήματα ἐπωλήθησιν ἀντι φρ 176,000 — Ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδρίᾳ τοῦ ἐν Λονδίῳ ἀρχ. Ἰνστιτούτου ὁ κ. W.M. F. Petrie ἐκοινοποίησε σπουδαίαν αὐτοῦ συγγραφὴν «περὶ κεραμοποιίας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Αἰγύπτῳ», ἐκτιθεὶς μάλιστα καὶ τινὰ διαγράμματα καὶ εἰκόνας διαφόρων ἀγγιλλωδῶν δοχείων τῆς τετάρτης, δεκάτης ὀγδόης καὶ δεκάτης ἐνάτης δυναστείας καθὼς καὶ τῆς ἑλληνικῆς, Ῥωμαϊκῆς καὶ βυζαντικῆς ἐποχῆς. Πολυάριθμα δείγματα κεράμων συνελέγησιν ἐπὶ τῶν μερῶν τῆς Αἰγύπτου, ὧν αἱ χρονολογίαι εἰσὶ γνωσταί, οὕτως ὥστε ἀσφαλῶς ἦδη προσδιορίζεται ἡ ἐποχὴ τῶν διαφόρων εἰδῶν καὶ ἡ γρῆσις αὐτῶν. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἐρεῦνης ταύτης ἦν, ὅτι εἰ καὶ ἕνα εἶδη εἰσὶν ὁμοίωτα ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν ἐπ' αὐτῶν χαρακτηριστικὰ τινὰ, δι' ὧν ἡ ἐπιστήμη δύναται ἀσφαλῆστερον νὰ ἐξακριβώσῃ τὰς ἐποχὰς ἐκάστου δοχείου. Ἡ μελέτη αὐτῆς μεγάλην πρᾶξιμαί θὰ προσενέγκῃ ὠφέλειαν εἰς τοὺς ἐρευνῶντας καὶ μελετῶντας τὰ ἀρχαῖα κεραμικὰ ἔργα καὶ μάλιστα τὰ εἰκονογραφημένα δοχεῖα, ὧν ἡ μελέτη ποικιλοτρόπως συμβάλλεται εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἱστορικῶν σπουδῶν, τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς καθόλου καλλιτεχνίας.

— Μετὰ μεγάλῃς λύπης ἀναγγέλλουσιν αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες τὸν θάνατον τῆς δεσποσύνης Fanny Corbeaux, συμβάντα ἐν Brighton τῇ 1 ε. μ. Ἡ δεσποσύνη Fanny γεννηθεῖσα τῷ 1812 ἔτυχεν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐπιμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως· κατώρθωσε δὲ νὰ εὐδοκιμήσῃ ἰδίως ἐν τῇ ζωγραφικῇ.

κῆ. Τῷ 1827 ἔτυχε τοῦ ἀργυροῦ μεταλλίου τῆς ἐν Λονδίῳ ἐταιρίας τῶν τεχνῶν διὰ τι πρωτότυπον σχεδιογράφημα, καὶ βραδύτερον πολλῶν ἄλλων μεταλλίων καὶ βραβείων. Ἐν ἀρχαῖς τοῦ παρόντος ἔτους ἐξελέγη μέλος τῆς Βρεττανικῆς Καλλιτεχνικῆς ἐταιρίας καὶ μετ' ὀλίγον τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Ζωγράφων. Ἡ δεσποσύνη Corbaux πρὸς τῆ καλλιτεχνικῆ αὐτῆς δεξιότητι συνήνου καὶ πολλὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις, μάλιστα δὲ ἐφημιζετο διὰ τὰς ἀνατολικὰς αὐτῆς σπουδὰς, συγγράψασα μάλιστα καὶ τινα ἀξιολογὰ βιβλία, ὧν τὰ κυριώτατά εἰσιν: «Οἱ Ρεφαῖμ καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς τὴν αἰγυπτιακὴν ἱστορίαν.» — «Ἐπιστολαὶ περὶ τῆς φυσικῆς γεωγραφίας τῆς Ἐξόδου.» — «Περὶ τῆς συγκριτικῆς φυσικῆς γεωγραφίας τῶν πρὸς τὴν Αἴγυπτον ἀραβικῶν ὁρίων κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους τῆς αἰγυπτιακῆς ἱστορίας καὶ τὴν σύγχρονον ἡμῶν ἐποχὴν.» Ὁ δὲ κ. Γλάδστον παρεχώρει αὐτῇ τακτικῶς ἐπὶ δέκα ἔτη σύνταξιν κυβερνητικὴν εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν πρὸς τὰς τέχνας καὶ τὴν φιλολογοῦσαν ὑπηρεσιῶν αὐτῆς.

Τὰ κατὰ Σάρα καὶ Δαμαλᾶν.

Τὰ εὐρωπαϊκὴν φήμην κεκτημένα πρόσωπα τοῦ θεάτρου εἰσὶν ὡσπερ καὶ οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες· αἰετοπερὶ δηλ. γίνεται λόγος περὶ αὐτῶν ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ. Πρὸ μικροῦ πᾶσαι αἱ παρισναὶ ἐφημερίδες ἀνήγγειλαν μετὰ πατάχου τὴν διὰ ζευξίν τῶν οὐ πρὸ πολλοῦ συζευχθέντων Σάρας καὶ Δαμαλᾶ. Ἄλλ' ἡ φήμη εἶνε ἀνυπόστατος, ἢ τοὐλάχιστον παρεμφορημένη. Ὁ κ. Δαμαλᾶς δημοσιεῖ ἐπιστολὴν, δι' ἧς διαψεύδει μὲν τὸ διαζύγιον, ἀλλ' ἀναγγέλλει τὴν ἀπροσδόκητον εἰδησιν ὅτι ἐγκαταλιμπάνει καὶ σκηνὴν καὶ παρασκηνία καὶ ἀναλαμβάνει τὸ ζῆλον ἐγγραφόμενος εἰς τὰς τάξεις τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ. Ὁ κ. Δαμαλᾶς ἦν ἄλλοτε ἀξιωματικὸς τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ, ὥστε εἰσέρχεται εἰς στάδιον μεθ' οὗ ἦν ἐζωκωμένους ἦδη, ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον ἢ ὅσον μετὰ τοῦ θεάτρου. «Ἀγνοῶν περιπαθῶς τὸ θεάτρον, λέγει ὁ κ. Δαμαλᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ, ἠπατήθη νομισάς ὅτι δύναιμι νὰ καταλάθω ἐν αὐτῷ θέσιν ἐφ' ἡμιλλῶν ἐκείνης, ἢν κατέχει ἐπαξίως ἡ σύζυγός μου. Καὶ τοὶ δὲ κριθεῖς ἐπιεικῶς ὑπὸ τοῦ κόσμου, ἐγὼ ὄφειλον νὰ δειχθῶ δι' ἐμὲ ἀύστηρότερος τοῦ τύπου καὶ τοῦ δημοσίου· ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ἡ τιμὴ ἐπιβήλουσι μοι νὰ λάθω ἀνδρικὴν ἀπόφασιν, τούτου δ' ἔνεκα παραιτοῦμαι τῶν θεατρικῶν ἀνείρων μου καὶ ἐπαυνοῦμαι εἰς τὸ ἀρχαῖόν μου στάδιον, τὸ τοῦ στρατιώτου. Ἡ Γαλλία, ἡ ἀγαπῶσα περιπαθῶς τὴν γυναικῆ μου, παρέξει μοι, ἐλπίζω, θέσιν τινα ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς σημαίας αὐτῆς.» — Ὁ κ. Δαμαλᾶς κατετάχθη ἀμέσως εἰς τὴν λεγεῶνα τῶν ξένων, λαθῶν σύνταμα καὶ τὴν γαλλικὴν ἰθαγένειαν.

Αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ὑπανίπτουνται ὅτι ἡ προᾶξις αὐτῆ τοῦ κ. Δαμαλᾶ εἶνε εὐσχημος τρόπος διαζεύξεως. Ἡ κυρία Δαμαλᾶ ἐρωτηθεῖσα περὶ τοῦ γεγονότος ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς: «Τοὺς λόγους τοῦ δια-

βήματος αὐτοῦ ὁ κ. Δαμαλᾶς ἐξήγησε σαφέστατα ἐν τῇ ἐπιστολῇ του. Ὁ κ. Δαμαλᾶς ὡς ἠθοποιὸς ἔχει δευτερεύουσαν ἀξίαν· ἠπατήθη ὡς πρὸς τούτο καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὸ ἐαυτοῦ στάδιον, τὸ στρατιωτικόν. ἔχει δὲ δίκαιον. Ἦτο ἠναγκασμένος νὰ μετ' ἐγκαταλίπη καὶ παραστήσῃ ἄλλαχού, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ πρᾶξῃ τοῦτο· δὲν ἠρμύζεν αὐτῷ νὰ παραστήσῃ μετ' ἄλλης γυναικός, δὲν ἠδυνάμην δὲ καὶ γὰρ νὰ ἐπιτρέψω αὐτῷ τοῦτο.» Λέγουσα ταῦτα ἡ κ. Σάρα ἦν εἰς ἄκρον συγκεινημένη καὶ σχεδὸν ἐνδίκρυς· εἶτα, μετὰ τινα ἐπερωτήσιν τοῦ προσώπου μεθ' οὗ συνδιελέγετο (ἦν δὲ τοῦτο δημοσιογράφος) προσέθηκεν, ἐπίσης μετὰ συγκινήσεως καὶ φωνῆς ὑποτρεμούσης, «Ὁ κ. Δαμαλᾶς εἶνε ἄνθρωπος ἐντιμος, μὴ θέλων νὰ διχῆρ τὸν πολυτάραχον καὶ πολυδάκνον βίον, ὃν ὑπερσεῦτο νὰ διχῆρ ἐνταῦθα καὶ εἰς ὃν δὲν ἠδύνατο νὰ συντελῇ προσωπικῶς. Δὲν θὰ ἔχη πλέον τὰς αὐτὰς ἀνάγκας ἐν τῷ στρατιωτικῷ σταδίῳ· ὅθεν κατετάχθη εἰς τὸν στρατόν.»

Ἐτέρων περιεργον εἰδήσιν δημοσιεύουσιν αἱ παρισναὶ ἐφημερίδες· ἡ διὰ Σάρας ἠθοποιὸς δημοσιεῖει προσεχῶς τὴν ἐαυτῆς βιογραφίαν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ὁ ἐν τῷ θεάτρῳ βίός μου. Τὸ πόνημα ἔσται δίτομον, ἐκδότης δὲ τις ἠγύρασεν ἦδη τὴν ἔκδοσιν ἀντὶ ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων· ταῦτοχρονως ἀγγέλλεται ἡ ἐν δημοσίῳ πλειστηριασμῷ ἐκποίησις τῶν ἀδαμαλάντων καὶ κοσμημάτων αὐτῆς, ὧν καὶ δημοσιεῖεται τιμοκατάλογος· ταῦτα ἐξεπονήθησαν πρὸς ἀπότισιν χρεῶν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Τὴν παρὰ πόδας ἐπιστολὴν ἀνδρὸς πεπειραμένου τὰ ἐκπαιδευτικὰ, ὡς πληρέστατα συνᾶδουσαν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἰδέαις τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ, δημοσιεύομεν ἀσμενέστατα.

Τῷ Συντάκτῃ τοῦ Κόσμου.

Δημοσιεύσατε, ἂν ἐγρήνητε, τὰς ἐπομένους ὀλίγας γραμμὰς, ἀφαιροῦντες μόνον τὴν ὑπογραφήν, ἧς τὴν δημοσιεῖσιν θεωρῶ, τὸ γε νῦν ἔχον, περιττήν. Ἀσμένως βλέπω τὸν Κόσμον θίγοντα ἐνίοτε ζητήματα ἐκπαιδευτικὰ, ἅτινα ἀληθῶς μικρὰς τυγχάνουσι παρ' ἡμῶν προσοχῆς καὶ ἀνεπαρκούς μελέτης, ἐν ᾧ ὄφειλομεν, τούναντίον, ἐξετάζειν ταῦτα πλέον ἢ ὅσον πολλὰ ἄλλα ζητήματα, περὶ ἃ πολὺν δαπανῶμεν καὶ χρόνον καὶ λόγους καὶ μέριμναν. Πῆτωρ τις τῶν ἡμετέρων ἔλεγεν ἐσχάτως δημοσίῳ ὅτι, περιελθὼν τὴν Εὐρώπην εὗρεν ἐλλιπέστατα μὲν τὰ ἐκεῖ ἐκπαιδευτήρια, ἐντελέστατα δὲ τὰ ἡμέτερα, προστιθεὶς μάλιστα ὅτι ἂν οἱ ἐκεῖ σοφοὶ παιδαγωγοὶ ἐπεσκέπτοντο ταῦτα, δὲν ἐνθυμοῦμαι τί ἔπασχον ἂν ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ. Παρορῶντες τὰ ἀστεῖα ταῦτα, ὄφειλομεν προσέχειν εἰς τὰς σοβαρὰς μομφὰς μᾶλλον ἢ εἰς τοὺς ἐλαφροὺς ἐπαίνους καὶ καθ' ἐκάστην μελετᾶν τί τὸ κακῶς ἔχον ἐν τῷ ἐκπαιδευτικῷ ἡμῶν συστήματι, τί τὸ διορθωτέον καὶ τί τὸ δυνατὸν καὶ δεόν βελτιῶσαι ἢ μεταρρυθμίσει.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀβελ, ὁ Ἀδάμ συντετριμμένος τὴν καρδίαν ἐκ τῆς θλίψεως, ἐκλήθητο δακρύων καὶ βρομῶν. Εἰς τῶν ἀγγέλων προσήλθε καὶ πρὸς παρεμβάσαν ἔδειξεν αὐτῷ διὰ θούμματος ἐν ἑκάστομύριον ἀνθρώπων πόρωθεν σφαινομένων.

— «Τὶ κλαίεις, προσέθηκεν ὁ ἄγγελος, ἀπολέσας ἕνα υἱόν; Ἰδὲ, πόσους ἔξεις ἀπογόνους.»

— «Πῶς; πάντες οὗτοι ἔσονται ἀπόγονοί μου! ὑπέλαβεν ἐκπλαγεὶς ὁ πατήρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἄλλὰ θὰ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους;»

— «Ἄ! ὄχι, ἀπήντησε στενακίζων ὁ ἄγγελος, θὰ ἐρίζωσι καὶ θὰ πολεμῶσιν ἀλλήλους.»

— «Τότε μοι ἔδειξτε μόνον ὁμοίους τῷ Καὶν· ἄφες με λοιπὸν νὰ κλαύσω τὸν Ἀβελ.»

Ὁ Σολομὼν καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Σαβᾶ.

Οἱ ἑκαστον ἐδάφιον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης διὰ μακρῶν σχολιάσαντες βιβλίον ἀφηγοῦνται ὡς ἐπομένως τὴν συνέντευξιν τοῦ βασιλέως Σολομῶντος καὶ τῆς βασίλισσας τῆς Σαβᾶ. Κατ' αὐτούς, ὅτε ἡ ἡγεμονίς αὐτῆ προσήλθε τῷ βασιλεῖ, ἐκράτει ἀνά χειρὰς δύο ἀνθοδέσμας, ὧν ἡ μὲν συνέκειτο ἐξ ἀνθέων φυσικῶν, ἡ δὲ ἐξ ἀνθέων τεχνητῶν πανομοιοτάτων τοῖς πρώτοις. Εἶτα ἡ βασίλισσα ἠρώτησε ποῖα ἦσαν τὰ ἀληθῆ ἄνθη; Ἡ ἐρώτησις ἦν ἀπροσδόκητος καὶ ἡ ἀπάντησις δυσχερῆς, ἡ δὲ περιλάλητος σοφία τοῦ Σολομῶντος ἐκινδύνευε ν' ἀποδειχθῆ ἀνύπαρκτος ἐνώπιον μιᾶς γυναικός. Ἐν τῇ ἀμνηστῆ αὐτοῦ ὁ σοφὸς βασιλεὺς ἔστρεψε περίεξ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶδε περὶ τὰ πρᾶγματα τῶν ἀνακτόρων πετομένης μελισσας. Πᾶραυτα διέταξε ν' ἀνοιχθῶσι τὰ παραθύρα, αἱ δὲ μέλισσαι εἰσελθούσαι ἔλυσαν τὸ ζήτημα καθίστασαι ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἀνθοδέσμης.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ.

Εὐκόλου καθάρισμα τῶν ἐπιγρῶσων πλασίων.

Ἐνωσον καὶ τρίψον ἐπὶ τινα ὥραν 15 γραμμᾶρια ὑδροχλωρικῆς ποτάσεως καὶ 45 γραμμᾶρια λευκώματος ὤων, διὰ ψύκτρας δὲ ἀπλῆς, ἐμβαπτομένης εἰς τὸ μίγμα τοῦτο, πλύνον τὰ ἐπίγρῶσα πλαίσια, εἶτα δὲ χρίσον ταῦτα ἐλαφρῶς διὰ βερενικείου.

ῤῥοδὸν

δι' οὗ καθαρῶνται τὰ δερμάτινα χειρόκτια.

Τὸ ὕγρον τοῦτο, ἢ μᾶλλον ζύμη, κατασκευάζεται ἐκ τῶν ἐπομένων στοιχείων: Σάπωνος εἰς κόνιν 250 γραμ. Ὑδροχλωρικῆς ποτάσεως 165 γρ. Ἀμμωνιακοῦ ὕγρ. 10 γρ. Ὑδατος 155 γρ. Διὰ τεμαχίων φλανέλλας ἐμβαπτομένων εἰς τὴν ζύμην ταύτην τρίψον τὰ χειρόκτια, μέχρις οὗ καθαρῶσιν.

Ὁικοδέσποινα

Ἐπὶ τοῦ ἀξιολόγου ἄρθρου, ὅπερ ἐν τῷ ΚΒ' τεύχει τοῦ Κόσμου ἐδημοσιεύσατε ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡ γυναικεία ἐκπαίδευσις ἐν Ἀμερικῇ γραφέν ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου κ. Ν. Φωτικίδου, δύο τινὰς ἐπιφυλάξεις ἔχω σημειῶσαι ἐνταῦθα, ἐν τῇ ιδιότητι μου ὡς ἀρχαίου διδασκάλου καὶ διηγετικῶς τυρβάζοντος περὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ:

Πρῶτον. Τὸ ζήτημα, εἴπερ δεῖ παρέχειν τῇ γυναικὶ ἴσην καὶ τῷ ἀνδρὶ ἐπιστημονικὴν καὶ φιλολογικὴν παιδείαν, οὐπω λέλυται οὐδαμῶς ὑπὲρ τῆς ἰσότητος, οὐδ' ἐν αὐτῇ τῇ Ἀμερικῇ. Ἡ ἀπὸ τινων ἐτῶν γενομένη ἐν τῷ νέῳ τούτῳ κόσμῳ δοκιμασία τῆς ἴσης ἐκπαίδευσως ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἧς ἀπόπειρα φαίνεται πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ἡ σύστασις τοῦ Βασσαρείου Παρθενγωγείου, μόνον μετὰ παρελθουσιν μιᾶς ἢ δύο γενεῶν, δείξει τὰ καλὰ ἢ τὰ κακὰ αὐτῆς ἀποτελέσματα. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπιτρέψατέ μοι ἔχειν τὴν γνώμην ὅτι καὶ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἀπανταχοῦ τοῦ πλανήτου ἡμῶν ἡ πείρα ἀποδειξεί τόδε ὅτι: τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ἐχόντων οὐσιώδη διαφορὰν, οὐσιώδης διαφορὰ ἐνυπάρχει καὶ ἐν τῷ προυργισμῷ αὐτῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, οὐσιώδης ἐπίσης διαφορὰ δεόν νὰ ἐπικρατῆ ἐν τῇ ἀγωγῇ καὶ ἐκπαίδευσί τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων.

Δεύτερον. Ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ πολυτέλεια τοῦ Βασσαρείου Παρθενγωγείου, οἰκοδομηθέντος ἐν εἰδει ἀνακτόρων, ὡς λέγει τὸ προκείμενον ἄρθρον, μὴ λογιζέσθω παρ' ἡμῖν ὡς παράδειγμα χρῆζον μιμήσεως. Τρεῖς τινὰς τάξεις ἐκπαιδευτηρίων ἡμεῖς ἔχομεν· α') τὰ οἰκοδομούμενα καὶ συντηρούμενα ὑπὸ τῶν δήμων, ἢ κοινοτήτων, ἢ ἐκκλησιῶν, ἢ τοῦ ἔθνους, τῷ δίσκῳ πάντοτε τοῦ ἐράνου· β') τὰ οἰκοδομούμενα μὲν ὑπὸ πλουσίων τινῶν ἰδιωτῶν, ἐνὸς ἢ πλειόνων, συντηρούμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἔθνους· γ') τὰ οἰκοδομούμενα ἅμα καὶ προικιζόμενα διὰ πόρων διαρκούς συντηρήσεως ὑπὸ ἰδιωτῶν. Νομίζω λοιπὸν ὅτι τὰ εἰς τὰς δύο πρώτας τάξεις ὑπαγόμενα ἔθνηκα ἡμῶν ἐκπαιδευτήρια δεόν νὰ οἰκοδομῶνται λιτῶς καὶ ἀπερίττως, ἵνα καὶ ἡ συντήρησις καὶ ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ ἀνακκίνισις αὐτῶν ὦσιν ὅσον ἐνεστι ὀλιγοδάπανοι καὶ ἐφικταὶ τοῖς ἀποροῦσι δημοσίοις ἡμῶν ταμεῖσις. Μόνον δὲ εἰς τοὺς γενναίους ἐκείνους ζαπλοῦτους τοὺς θέλοντας νὰ δαπανήσωσι μέρος τῆς περιουσίας αὐτῶν ἵνα οὐ μόνον οἰκοδομήσωσι μέγα τι κοινωφελὲς καθίδρυμα, ἀλλὰ καὶ ἀσφαλίσωσιν εἰς τὸν ἀπαντα χρόνον τὴν ἀνετον αὐτοῦ ὑπαρξίν δι' ἐπαρκούς καὶ θετικῆς ἐτησίας προσόδου, οὐδεὶς δικαιοῦται ἀντιπεῖν, ἐὰν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐγείρωσι καὶ μέγα καὶ ἀνάκτορα πρὸς κατοικίαν τῶν Μουσῶν. Πᾶν τούναντίον, τούτοις ὄφειλεται κοινὴ εὐγνωμοσύνη καὶ ἔπαινος καὶ ἀνδράξ. Ὁρεῖλομεν ὅμως ποιεῖν αἰετοπερὶ τὴν ἀνωτέρω τριπλῆν διχάρισιν.

Πλείω ἴσως ἐς ἄλλοτε. Ὁ ὑμέτερος

ΓΝΩΜΑΙ.

Ὁ θάνατος οὐκ ἐκμηδενίζει, ἀλλ' ἀοράτους ἡμᾶς καθίστησιν.

* *

Σπάνιοι εἰσιν οἱ ἐκ γένετῆς ἀνάητοι, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπίκτητον ἔχοντες τὸ προσὸν τοῦτο.

* *

Τρεῖς ὑπερβολαὶ καὶ τρεῖς ἐλλείψεις βλάπτουσι κυρίως τὸν ἄνθρωπον:

Πολλὰ λαλεῖν καὶ ὀλίγα γινώσκειν

Πολλὰ δαπανᾶν καὶ ὀλίγα ἔχειν.

Πολὺ ἐπιίρεσθαι καὶ ὀλίγον ἀξίζειν.

* *

Πολλάκις οἱ τῆς τύχης αὐτῶν καταμεμψόμενοι εἰσιν αὐτοὶ οὗτοι αἴτιοι τῆς τύχης αὐτῶν.

ΠΑΡΕΡΓΑ.

Λίσεις τῶν ἐν τῷ ΚΒ' τεύχει προβλημάτων.

Ἀρ. 183. Αἰνίγμα. Ἔθος, θεός.

Ἀρ. 184. Ἐτερον.— Νέα, ἐάν, νέα.

Ἀρ. 185. Ἐτερον.— Ἀνή.

Ἀρ. 186. Ἐτερον.— Καλλιόπη.

Ἀρ. 187. Ἐτερον.— Νίκαια, ἢ καὶ Κάρα.

Ἀρ. 188. Ἐτερον.— Ξάνθη, Ξανθή.

Ἀρ. 189. ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΝ.— Ἐὰρ 600 πρόβατα ἠγοράσθησαν ἀντὶ 250 λιβῶν, τὰ 5 πρόβατα χ.

600 : 5 = 250 : χ χ = 2 1/12 λιβ.

Ὡστε ἔπρεπε νὰ τὰ πωλήσωσι πρὸς 2 1/12 λιβ. ἕνα μὴ ζημιωθῶσιν.

Ἀρ. 190. ΛΕΞΙΓΡΗΦΟΣ (CHARADE).— Haut-bois.

Ἀρ. 191. Ἐτερον.— Tire bouchon.

Ἀρ. 192. Ἐτερον.— Michel-Ange.

Ἀρ. 147. ΓΡΗΦΟΣ.— Φωκίων ὑπ' Ἀθηναίων κωνεῖω ἀδίκως ἀνηρέθη.

ΔΥΤΑΙ

τῶν ἐν τῷ ΚΒ' τεύχει προβλημάτων

Εὐσεβία Μπέλλα (183, 184, 187, 188).— Ἐρ. Συγγροῦ (184, 193).— Nemo (183, 184, 187, 188, 189, 190, 192).— Κῆπος Δημαρχίας (183, 184, 188).— I. Α. Κυριακίδης (183, 184, 185, 187, 188, 193).— Σ. Α. Χουδαβερόγλου (183, 187, 193).— Ν. Δ. Τζαλίκης (183, 184, 186, 187, 188, 190, 193).— Εὐτέρπη I. Μαργαρίτου (183, 184, 188).

Ἐν Σόφω, Γεώργ. Μ. Ἀξελός (166, 168, 169).

ΑΡ. 201.— ΓΡΗΦΟΣ.

12 0/0 μ'

V V οτ' 1

A. M.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΕΑ.

ΑΡ. 194.— ΑΙΝΙΓΜΑ.

Γεννηθέντα ἐν Ἀσίᾳ μὲ γνωρίζεις· πλὴν ἀνίστως Ἀντιστρόφως μ' ἀναγνώστης, θὰ ἰδῆς ὅτ' εἶμαι νῆτος, Κέμων.

ΑΡ. 195.— ΕΤΕΡΟΝ.

Πόλις εἶμαι. καὶ εἰς κἄλλος· καὶ εἰς δόξαν προαχθεῖσα, Ὑπὸ δύο δ' ὁμωνύμων ἀντωνυμιῶν κτισθεῖσα, Κεῖμαι δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀδόξης νῦν ἀφανής. Τοῦ αἰνίγματός· μου λύτης σπεῦσον ἤδη νὰ φανῆς

M. T.

ΑΡ. 196.— ΕΤΕΡΟΝ.

Πόλις ἑλληνίς ἀρχαία εἶμ' ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ. Ἄν εἰς δύο μὲ χωρίτης. ἄρθρον τι τὸ ἐν ἐμφάνει, Εἰς τοὺς ποδας δὲ. ἢ τὰ ὄψα καὶ εἰς ζωὸν τι· ἐν γένει Τὰ ὑπόλοιπα θὰ εὕρης. — Ἴδὲ ὅλη ἡ σοφία.

M. T.

ΑΡ. 197.— ΠΟΒΛΗΜΑ ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΑΣ.

Παιηθῆτω δίστιχον μὲ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν ὄψα, φῶπα. (Δημοσιευθήσονται τὰ μᾶλλον ἐπιτυχῆ καὶ τὰ μᾶλλον ἀτυχῆ.)

ΑΡ. 198.— ΛΕΞΙΓΡΗΦΟΣ.

(Charade).

Mon premier est un instrument

A vent.

Mon second n'offre pes l'image

D'un sage.

On voit entouré d'eau partout

Mon tout.

ΑΡ. 199.— ΕΤΕΡΟΣ.

Un fleur et un dieu,

Un poète au milieu.

ΑΡ. 200.— ΠΟΒΛΗΜΑ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟΝ.

Δεδομένων τῶν κατωτέρω ἑννέα τετραγώνων, σχηματιζομένων δι' 24 ξυλαρίων, ἀφαίρεσον ὅκτῳ ξυλάρια οὕτως ὥστε νὰ μείνωσι δύο μόνον σχήματα, ἐπίσης τετράγωνα.

